

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2006

Översättning: Cajsa Rudbacka-Lax

Kansikuva: Pitkospuut suojaavat Pyhä-Luoston tunturiketjun yli 200 miljoonaa vuotta vanhaa kivikkoa Isokurun luontopolulla. Pyhä-Luoston kansallispuisto nykymuodossaan on nuori. Se syntyi vuonna 2005, kun Luostotunturin ympäristön suojelukohteet yhdistettiin vuonna 1938 perustettuun Pyhätunturin kansallispuistoon. Metsähallitus laati vuonna 2006 uudelle kansallispuistolle hoito- ja käyttösuunnitelman. Kuva: Kimmo Kuure.

© Metsähallitus 2007

ISSN 1235-8983
ISBN 978-952-446-550-2 (nidottu)
ISBN 978-952-446-551-9 (pdf)

100 kpl
Edita Prima Oy, Helsinki 2007

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2006

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	5.4.2007
TOIMEKSIANTAJA		HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA			
ALUEEN NIMI			
NATURA 2000-ALUEEN NIMI JA KOODI			
ALUEYKSIKKÖ			
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2006		
TIIVISTELMÄ	<p>Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät eli luontopalvelut saavutti vuonna 2006 sille asetetut tavoitteet. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden suojelun toimintaohjelman (METSO) mukainen suojelualueiden metsien ja soiden ennallistaminen eteni valtioneuvoston periaatepäätöksen ja toteutussuunnitelmien mukaisesti. Monivuotinen luontotyyppien inventointihanke tuotti Etelä-Suomen suojelualueiden hoidon perustaksi kansainvälisestikin mittavan perustietovarannon.</p> <p>Kansallispuistojen ja Luontoon.fi-verkkopalvelun käyntimäärät jatkoivat kasvuaan. Merenkurkun alueen hyväksyminen ensimmäisenä suomalaisena luonnonperintökohteena UNESCO:n maailmanperintökohteeksi vahvisti entisestään luontopalvelujen kotimaista ja kansainvälistä roolia meri- ja saaristoluonnon suojelijana. Muutokset Metsähallituksen eräasioiden hoidossa laajensivat luontopalvelujen tehtäviä aivan uudella tavalla luonnonvarojen kestäväen käytön suuntaan ja täydensivät luontopalvelujen kansalaisille tarjoamaa palvelukokonaisuutta. Metsästyslupien myynnissä onnistuttiin vuonna 2006 pääosin välttämään lainsäädännön muutoksista aiemmin aiheutuneet käytännön ongelmat.</p> <p>Luontopalvelujen organisaatio uudistettiin perusteellisesti vuoden 2006 alussa palvelukyvyyn turvaamiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi. Metsähallituksen yhteinen palvelukeskus aloitti toimintansa 1.1.2006, jolloin luontopalvelujen operatiivisia henkilöstö-, talous- ja toimistotehtäviä hoitanut henkilökunta siirtyi palvelukeskukseen. Käytännössä tulosalueen uudistus jatkui koko vuoden ajan erityisesti alueyksiköissä, toimintatapoja ja toimenkuvauksia kehittäen. Uudistuksen ansiosta toiminnan ohjaus tehostui ja toimintatavat yhtenäistyivät, vaikka pääosa ennakoiduista tuottavuushyödyistä onkin saavutettavissa vasta lähivuosina.</p> <p>Vuonna 2006 luontopalvelujen kokonaismenot olivat 54 miljoonaa euroa. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö rahoittivat menoista 40 miljoonaa euroa, maksullisen toiminnan tulorahoitusta oli 7 miljoonaa ja yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusta 7 miljoonaa euroa. Henkilötyövuosia kertyi 587.</p> <p>Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2006 on laadittu valtion liikelaitosten muun toiminnan erillisestä kirjanpidosta ja erillisestä tilinpäätöksestä annetun asetuksen (1402/2004) mukaisesti.</p>		
AVAINSANAT	tilinpäätös, toimintakertomus, tulossopimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 81		
ISSN	1235-8983	ISBN (NIDOTTU)	978-952-446-550-2
		ISBN (PDF)	978-952-446-551-9
SIVUMÄÄRÄ	51 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOAIKKA	Edita Prima
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	10 euroa

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	5.4.2007
UPPDRAGSGIVARE		DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	
TYP AV SKYDDSONRÅDE/ SKYDDSPROGRAM			
OMRÅDETS NAMN			
NATURA 2000 -OMRÅDETS NAMN OCH KOD			
REGIONAL ENHET			
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifters bokslut och verksamhetsberättelse 2006		
SAMMANDRAG	<p>Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter, dvs. naturtjänster, uppnådde de mål som satts för 2006. Restaureringen av skogar och myrar på skyddsområden enligt handlingsprogrammet för tryggandet av mångfalden i skogarna i södra Finland (METSÖ) framskred i enlighet med statsrådets principbeslut och genomförandeplanerna. Det mångåriga programmet för inventering av naturtyper producerade en även internationellt sett omfattande reserv av grundläggande information som kan läggas till grund för skötseln av skyddsområdena i södra Finland.</p> <p>Antalet besökare i nationalparkerna och hos webbtjänsten Luontoon.fi (Utinauren.fi) fortsatte att öka. Godkännandet av Kvarkenområdet som det första finländska världsnaturarvet på UNESCOs världsarvslista förstärkte ytterligare naturtjänsternas inhemska och internationella roll som beskyddare av havs- och skärgårdsmiljön. Förändringarna i Forststyrelsens skötsel av jakt- och fiskefrågor utvidgade naturtjänsternas uppgifter på ett helt nytt sätt i riktning mot en hållbar användning av naturresurserna och kompletterade den servicehelhet som naturtjänster erbjuder medborgarna. När det gäller försäljningen av jakttillstånd lyckades man 2006 i huvudsak undvika de praktiska problem som tidigare orsakats av ändringar i lagstiftningen.</p> <p>Naturtjänsternas organisation förnyades i grunden i början av 2006 för att trygga serviceförmågan och förbättra produktiviteten. Forststyrelsens gemensamma servicecentral inledde sin verksamhet 1.1.2006, då den personal som skött naturtjänsternas operativa personal-, ekonomi- och kontorsuppgifter flyttade till servicecentralen. I praktiken fortgick reformen av resultatområdet under hela året i synnerhet i de regionala enheterna, genom att arbetssätten och uppgiftsbeskrivningarna utvecklades. Tack vare reformen effektiviserades styrningen av verksamheten och förenhetligades arbetssätten, trots att största delen av den prognostiserade produktivitetssnyttan kan uppnås först under de närmaste åren.</p> <p>År 2006 uppgick naturtjänsternas totala utgifter till 54 miljoner euro. Miljöministeriet och jord- och skogsbruksministeriet finansierade 40 miljoner euro av utgifterna, den avgiftsbelagda verksamhetens inkomstfinansiering uppgick till 7 miljoner och den gemensamt finansierade verksamhetens finansiering till 7 miljoner euro. Antalet årsverken var 587.</p> <p>Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifters bokslut och verksamhetsberättelse för 2006 har utarbetats i enlighet med förordningen om särskild bokföring och särskilt bokslut för statliga affärsverks övriga verksamhet (1402/2004).</p>		
NYCKELORD	bokslut, verksamhetsberättelse, resultatavtal		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonsoojelujulkaisuja. Sarja B 81		
ISSN	1235-8983	ISBN (HÄFTAD) ISBN (PDF)	978-952-446-550-2 978-952-446-551-9
SIDANTAL	51 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	Edita Prima
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	10 euro

GOVVIDANSIIDU

ALMMUSTUHTTI	Meahciráđdehus	ALMMUSTUHTTINÁIGI	5.4.2007
DOAIMANADDI		DOHKKEHANBEAIVEMEARRI	
LUHTOLAŠVUOHTA	Almmolaš	DIÁRANUMMIR	
SUODJANGUOVLOTIIPA/ SUODJALANPROGRÁMMA			
GUOVLLU NAMMA			
NATURA 2000-GUOVLLU NAMMA JA KODA			
GUOVLOOVTTADAT			
DAHKKI(T)	Meahciráđdehus		
ALMMUSTUHTTIMA NAMMA	Meahciráđdehusa almmolaš hálldahusbargguid ruhtadoalloloahpaheapmi ja doaibmačilgehus 2006		
ČOAHKKÁIGEASSU	<p>Meahciráđdehusa almmolaš hálldahusbarggut, nuppiid sániiguin luonddubálvalusat ollašuhhte jahkái 2006 dasa biddjon ulbmiliid. Máttá-Suoma vuovddiid mánggahámatvuoda suodjaleami doaibmaprogrammas (METSU) dárkkuhuvvon suodjalanguovlluid vuovddiid ja jekkiid ovdešteapmi ovdánii stáhtarádi prinsihppamearrádusa ja ollašuhhtinplánaid mielde. Mánggajahkásaš luonddutiippaid inventerenfidnu buvtii Máttá-Suoma suodjalanguovlluid dikšuma vuodđun riikkaidgaskasaččatge viiddes vuodđodiehtovuorkká.</p> <p>Álbmotmehciid ja Luontoon.fi-internetbálvalusa geavaheaddjimearit lassánedje ain ovdežis. Merenkurkku guovllu dohkkeheapmi vuosttas suomelaš luondduárbebaikin UNESCO máilmmiárbebaikin nannii ain ovdežis luonddubálvalusaid ruovttueatnanlaš ja riikkaidgaskasaš rolla mearra- ja sulluidluonddu suodjaleaddjin. Nuppástusat Meahciráđdehusa meahcceáššiid dikšumis viiddidedje luonddubálvalusaid bargguid áibbas odđa láhkai luondduriggodagaid suvdis geavaheami guvlui ja dievasmahte luonddubálvalusaid olbmuide fállan bálvalusaid. Bivdolojiid vuovdimis lihkestuvvui jagi 2006 áigge das, ahte eanašosiin lei vejolaš vealtat lánkaásaheami nuppástusain ovdal bohtán praktihka váttisvuodaid.</p> <p>Luonddubálvalusaid organisašuvdna ođasmahttui vuđolaččat jagi 2006 álggus bálvalannávcca dorvvasteapmin ja gánnáhahttivuoda buorideapmin. Meahciráđdehusa oktasaš bálvalanguovddáš álggahii doaimma 1.1.2006, goas luonddubálvalusaid operatiivvalaš bargoveahka-, ekonomii- ja doaimmahatbargguid dikšon bargoveahka sirdásii bálvalanguovddášii. Praktihkas boadussuorggi ođastus joatkašuvai olles jagi áigge erenomážit báikkálaš ossodagain, gos doaibmanvuogit ja bargogovat ovddiduvvojedje. Ođastusa ánsus doaimma jodiheapmi beavttálmuvai ja doaibmanvuogit šadde ovttaláganin, vaikke eanašoassi vurdon gánnáhahttiáššiin leage ollašuvvamin easka lagašjagiin.</p> <p>Jagis 2006 luonddubálvalusaid ollesgolut ledje 54 miljovna euro. Birasministeriija ja eana- ja meahccedoalloministeriija ruhtadedje goluin 40 miljovna euro, mávssuvuloš doaimma sisaboahoruhtadeapmi lei 7 miljovna ja oktasašruhtadeami doaimma ruhtadeapmi 7 miljovna euro. Bargibargojagit čoggojedje 587.</p> <p>Meahciráđdehusa almmolaš hálldahusbargguid ruhtadoalloloahpaheapmi ja doaibmačilgehus jagis 2006 lea ráhkaduvvon stáhta fitnodatlagádusaid eará doaimma sierra rehketdoalus ja sierra ruhtadoalloloahpaheamis addojuvvon áhahusa (1402/2004) mielde.</p>		
ČOAVDDASÁNI	ruhtadoalloloahpaheapmi, doaibmačilgehus, boadussoahpamuš		
EARÁ DIEDUT			
RÁIDDU NAMMA JA NUMMIR	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 81		
ISSN	1235-8983	ISBN (NJÄÐÐON)	978-952-446-550-2
		ISBN (PDF)	978-952-446-551-9
SIIDOLOHKU	51 s.	GIELLA	suomagiella
GOASTTIDEADDJI	Meahciráđdehus	PRENTENBAIKI	Edita Prima Oy
JUOHKKI	Meahciráđdehus, luonddubálvalusat	HADDI	10 euro

Sisällys

1 JOHDON KATSAUS.....	9
1.1 Lainsäädännön muutokset	9
1.2 Tulosohejaus.....	10
1.3 Toimintaympäristön muutokset ja toiminnan kehittäminen	10
1.4 Luontopalvelujen toimintatapa	11
2 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA.....	12
2.1 Laadulliset tavoitteet	12
2.1.1 Ympäristöministeriön asettamat tavoitteet	13
2.1.2 Maa- ja metsätalousministeriön asettamat tavoitteet	20
2.2 Määrälliset tavoitteet ja muut tunnusluvut	23
2.3 Tuloksellisuuden arviointi prosesseittain	24
2.3.1 Luonnonsuojelu	24
2.3.2 Luonnon virkistyskäyttö	25
2.3.3 Eräasiat	25
2.3.4 Alueiden hallinta.....	26
2.3.5 Muut toiminnot	26
3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS.....	28
3.1 Taloudellisuus.....	28
3.2 Tuottavuus	30
3.3 Kannattavuus ja kustannusvastaavuus.....	30
4 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	30
4.1 Henkilöstön määrän kehitys	30
4.2 Työpanoksen jakautuminen tehtävittäin ja yksiköittäin	32
4.3 Työhyvinvointi	33
4.4 Toiminnan arvioinnit.....	34
4.4.1 Ympäristöjärjestelmä	34
4.4.2 Metsähallituksen sisäinen tarkastus	34
4.4.3 Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnantarkastus	34
5 TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	35
6 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA LIITETIEDOT	36
6.1 Tuloslaskelma.....	36
6.2 Tase.....	37
6.3 Rahoituslaskelma.....	39
6.4 Liitetiedot	40
6.4.1 Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot	40
6.4.2 Tasetta täydentävät liitetiedot	43
6.4.3 Vastuusitoumukset, henkilöstö ja kiinteän omaisuuden muutokset	45
6.4.4 Julkisiin hallintotehtäviin osoitettu rahoitus valtion talousarviosta.....	46
6.4.5 Valtion talousarvion ulkopuolinen rahoitus.....	47
6.4.6 Kustannusvastaavuuslaskelmat.....	48
6.4.7 Kustannuslaskennan periaatteet.....	49
ALLEKIRJOITUS.....	51

1 Johdon katsaus

Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät eli luontopalvelut saavutti vuonna 2006 sille asetetut tulostavoitteet. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden suojelun toimintaohjelman mukainen suojelualueiden metsien ja soiden ennallistaminen eteni valtioneuvoston periaatepäätöksen ja toteutussuunnitelmien mukaisesti. Monivuotinen luontotyyppien inventointihanke tuotti Etelä-Suomen suojelualueiden hoidon perustaksi kansainvälisestikin mittavan perustietovarannon. Myös tulosalueen toimintaa kulttuuriperinnön vaalimiseksi pystyttiin tehostamaan. Kansainvälinen yhteistyö syveni, etenkin Baltian maiden kanssa.

Vuosi 2006 oli kansallispuistojen juhlavuosi: Lemmenjoen, Liesjärven, Linnansaaren, Oulangan, Petkeljärven, Pyhä-Häkin ja Rokuan kansallispuistot täyttivät 50 vuotta. Sekä kansallispuistojen että Luontoon.fi-verkkopalvelun käyntimäärät jatkoivat nousuaan, mutta retkeilyalueiden käyntimäärät laskivat hiukan edellisvuoteen verrattuna. Valtion vuoden 2006 toisen lisätalousarvion päätös Nuuksiokeskuksen rahoituksesta oli merkittävä, koska keskus tulee valmistuttuaan parantamaan merkittävästi Metsähallituksen pääkaupunkiseudun asukkaille, kouluille ja matkailijoille tarjoamia palveluja. Merenkurkun alueen hyväksyminen ensimmäisenä suomalaisena luonnonperintökohteena UNESCO:n maailmanperintökohteeksi vahvisti entisestään luontopalvelujen kotimaista ja kansainvälistä roolia meri- ja saaristoluonnon suojelijana.

Muutokset Metsähallituksen eräasioiden hoidossa laajensivat luontopalvelujen tehtäviä aivan uudella tavalla luonnonvarojen kestäväen käytön suuntaan ja täydensivät luontopalvelujen kansalaisille tarjoamaa palvelukokonaisuutta. Metsästyslupien myynnissä onnistuttiin vuonna 2006 pääosin välttämään lainsäädännön muutoksista aiemmin aiheutuneet käytännön ongelmat.

Luontopalvelujen organisaatio uudistettiin perusteellisesti vuoden 2006 alussa palvelukyvyyn turvaamiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi. Metsähallituksen yhteinen palvelukeskus aloitti toimintansa 1.1.2006, jolloin luontopalvelujen operatiivisia henkilöstö-, talous- ja toimistotehtäviä hoitanut henkilökunta siirtyi palvelukeskukseen. Käytännössä tulosalueen uudistus jatkui koko vuoden ajan erityisesti alueyksiköissä, toimintatapoja ja toimenkuvauksia kehittäen. Uudistuksen ansiosta toiminnan ohjaus tehostui ja toimintatavat yhtenäistyivät, vaikka pääosa ennakoituista tuottavuushyödyistä onkin saavutettavissa vasta lähivuosina.

1.1 Lainsäädännön muutokset

Metsähallitusta koskevan lain muututtua 1.1.2005 alkaen luontopalvelut on hoitanut kaikki Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät, jotka on laissa yksityiskohtaisesti määritelty. Ne rahoitetaan pääsääntöisesti valtion talousarviossa osoitetuilla varoilla ja niistä pidetään erillistä kirjanpitoa ja laaditaan erillinen tilinpäätös. Luontopalvelujen käytössä olevalle omaisuudelle on vahvistettu oma tase.

Metsähallitusta koskevan lain perustelut olivat osittain puutteelliset lakiin viime vaiheessa tulleiden muutosten takia. Tämä vaikeutti erityisesti Metsähallituksen eräasioiden järjestämistä. Siirtymävaiheen jälkeen metsätalouden tulosalueesta siirtyi 16 henkilöä luontopalveluihin 1.1.2006 hoitamaan metsästys- ja kalastuslupatuloilla rahoitettavia riistan ja kalavesien suunnittelu- ja hoitotehtäviä.

Metsähallitusta koskevaa lainsäädäntöä täydennettiin erillisellä erävalvontaa koskevalla lailla, joka tuli voimaan 1.1.2006. Laki linjasi valvontatehtävän sisällön ja erätarkastajan toimivaltuudet. Erätarkastajista tuli lakia valvovia viranomaisia. Erätarkastajan ulkoisina tunnusmerkkeinä ovat virkamerkki ja virkapuku. Käytännön valvontavastuu on yhdeksällä erätarkastajalla, joiden toimialueet kattavat valtion maat ja vedet.

1.2 Tulosohejaus

Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö ohjaavat ja valvovat luontopalvelujen toimintaa siten kuin virastojen ja laitosten ohjauksesta säädetään. Vuosittain laadittavat sopimukset julkisten hallintotehtävien hoitamisesta ja niiden rahoituksesta sisältävät julkisten hallintotehtävien määrittelyn ja vuosittaiset tavoitteet, joiden toteutumista on tarkasteltu luvuissa 2 ja 3. Metsähallituksen hallitus ohjaa ja valvoo koko liikelaitoksen toimintaa huolehtien hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä siitä, että liikelaitos toimii eduskunnan ja muiden viranomaisten päätösten ja määräysten mukaisesti.

Ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön tulosohejauksesta antama palaute vuodelta 2006 oli hyvin myönteistä. Myös Metsähallituksessa tulosohejaukseen oltiin tyytyväisiä: se oli paneutuvaa ja asiantuntevaa ja antoi luontopalveluille riittävästi toiminnallisia vapauksia tulosten saavuttamiseksi.

Metsähallituksen ja ministeriöiden välisissä sopimuksissa julkisten hallintotehtävien hoitamisesta ja niiden rahoituksesta sekä luontopalvelujen raporteissa ohjaaville ministeriöille otettiin käyttöön valtion hallinnossa käytössä olevaan tulosprismaan perustuva malli, joka laajensi aikaisempia tuloksellisuuden kriteerejä käsittämään myös henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen.

1.3 Toimintaympäristön muutokset ja toiminnan kehittäminen

Luontopalvelujen toimintaa linjaavat pitkäjänteisesti YK:n luonnon monimuotoisuutta koskeva kansainvälinen yleissopimus (eli ns. biodiversiteettisopimus, CBD) ja sen suojelualueita koskeva toimintaohjelma, Suomen suojelualueiden hoidon kansainvälisen arvioinnin suositukset vuodelta 2005, Euroopan unionin luonto- ja lintudirektiivit ja EU:n luonnonsuojelua koskevat tavoitteet sekä valtioneuvoston periaatepäätökset Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmasta (MET-SO), luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailemisen kehittämistä (VILMAT) sekä Itämeren suojelusta. Luontopalvelujen toiminnan lähivuosien suurimmat haasteet liittyvät suojelualuejärjestelmän kehittämiseen, toimintaympäristön muutoksiin ja alueiden hallinnan asianmukaiseen järjestämiseen. Pitkällä aikavälillä ekologisesti edustava ja hyvin toimiva suojelualuejärjestelmä ja kestävä luonnonvarojen käyttö auttavat sopeutumaan myös ilmaston muutokseen.

Ympäristöministeriössä valmistui vuoden 2006 aikana luontopalvelujen kannalta merkittäviä, tulosalueen toimintaympäristöön vaikuttavia ja tulevaa toimintaa linjaavia asiakirjoja, joiden valmisteluun luontopalvelutkin osallistui: ”Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategia 2006–2016” ja sitä täydentävä ”Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön toimintaohjelma 2006–2016” sekä ”Luonnonsuojeluhallinnon tuottavuushankkeen esiselvitys”. Tämän valmistelun pohjalta valtioneuvosto teki 21.12.2006 periaatepäätöksen Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja kestävä käytön strategiasta vuosiksi 2006–2016. Lisäksi Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella hyväksyttiin päätelmät luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseksi vuoteen 2010 mennessä ja luonnonvarojen kestävä käyttöä koskevaksi strategiaksi.

Valtionhallinnon tuottavuuden parantaminen on haasteellinen tehtävä luontopalveluille, koska sille on viime vuosina annettu runsaasti kokonaan uusia tehtäviä, sen hallinnassa olevien alueiden määrä on jatkuvasti kasvanut ja on edelleen kasvamassa luonnonsuojeluohjelmien toteutuksen edetessä. Sen alueisiin kohdistuvat ulkoiset paineet lisääntyvät kaiken aikaa edellyttäen alueiden luonto- ja kulttuuriarvot turvaavaa säädösperustaa ja alueiden hoidon ja käytön suunnittelua. Luontopalvelujen tuottavuutta voidaan parantaa sekä omaa toimintaa tehostamalla (tarkasteltu prosesseittain luvussa 2.3) että parantamalla luonnonsuojeluhallinnon toimivuutta uusien työnjakoa koskevin järjestelyin.

Selvitysmies Eero Kaakisen johdolla laadittu luonnonsuojeluhallinnon tuottavuutta koskeva esiselvitys oli kattava ja monipuolinen yhteenveto luonnonsuojeluhallinnon tehtävistä ja toiminnan ongelmakohdista. Sen mukaan hallinnon työnjakoa tulisi selkiyttää ja yhteistyötä lisätä sekä vahvistaa samalla luonnonsuojeluhallinnon tulosohejausta. Esiselvitys sisälsi useita konkreettisia hallinnon tuottavuutta parantavia ehdotuksia, jotka koskivat luontopalveluja. Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa olevien luonnonsuojelualueiden ja yksityismaiden luonnonsuojelualueiden hoito esitettiin siirrettäväksi luontopalvelujen tehtäväksi. Ympäristökeskusten ja luontopalvelujen välistä virkistyskäyttöraikentamisen rajapintaa esitettiin selkiytettäväksi. Luontopalvelujen toiminnan kannalta merkittävä oli myös esiselvityksen toimenpide-esitys säädösvalmistelun ja kiinteistömuodostuksen tehostamiseksi. Esiselvitys loi hyvät edellytykset luonnonsuojeluhallinnon tuottavuuden parantamiseen tähtäävälle jatkovalmistelulle ja päätöksenteolle.

Metsähallituksen sisällä tapahtui merkittävä henkilövaihdos, kun toimitusjohtaja Jan Heino siirtyi kesällä 2006 FAO:n metsäjohtajaksi Roomaan. Uudeksi pääjohtajaksi valittiin MMT Jyrki Kangas, joka aloitti Metsähallituksen johdossa 1.1.2007.

1.4 Luontopalvelujen toimintatapa

Luontopalvelujen organisaatiouudistuksessa 1.1.2006 toiminnan pohjaksi valittiin kolmeen alueyksikköön (Etelä-Suomi, Pohjanmaa ja Lappi) ja niiden toimintaa tukeviin neljään ydinprosessiin (luonnonsuojelu, luonnon virkistyskäyttö, eräasiat ja alueiden hallinta) pohjautuva malli. Uudistuksessa yhtenäistettiin tulosalueen prosessiohjauksen kannalta keskeiset rakenteet ja toimintatavat, päädyttiin ostamaan luontopalvelujen tukipalvelut Metsähallituksen yhteiseltä palvelukeskukselta ja keskitettiin Metsähallituksen eräasiat luontopalveluihin. Entisen keskusyksikön strategiset tehtävät siirrettiin suppeisiin ja osin alueellistettuihin ohjausyksiköihin ja operatiiviset tehtävät kokonaan alueyksiköihin.

Vuoden 2006 aikana toiminnan ohjaus tehostui ja toimintatavat yhtenäistyivät eri puolilla maata. Julkiset hallintotehtävät saatiin lain edellyttämällä tavalla selkeästi eriytettyä liiketoimintoista eräasioiden onnistuneiden uudelleenjärjestelyjen ansiosta. Luonnon virkistyskäytön ohjauksen tehostuminen myötävaikutti matkailun painopistealueiden kehittämiseen kysynnän pohjalta työllisyyttä ja aluetaloutta tukien. Myös matkailun painopistealueiden määrittelyä tarkennettiin ja niitä koskevaa tietoperustaa ja tiedon hallintaa parannettiin. Projektisalkun keskitetty hallinta selkiytti tulosalueen projektitoimintaa sekä yhdenmukaisti ja tehosti projektihallintoa. Toimintatapojen kehittämisessä otettiin huomioon Suomen suojelualueiden kansainvälisen arvioinnin suositukset. Organisaatiouudistus toteutettiin kiinteässä yhteistyössä henkilöstöjärjestöjen kanssa ja sen onnistumista arvioitiin avoimesti yhdessä henkilöstön kanssa. Toimintatavan jatkokehittämisessä painopiste siirtyi alueyksiköihin ja erityisesti puistonjohtajien ja suojelubiologien toimintaedellytysten parantamiseen.

Luontopalvelujen toimintatapa pohjautuu parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon ja hyvään kotimaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Yhteistyötä tutkimuslaitosten ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa jatkettiin puitesopimusten ja vuosittaisten toimintaohjelmien pohjalta. Uusia sopimuksia valmisteltiin sekä Oulun että Joensuun yliopistojen kanssa. Kansainvälisen verkottumisen osana luontopalvelut solmi yhteistyösopimukset Viron valtion luonnonsuojeluviraston, Viron metsähallituksen ja Etelä-Korean kansallispuistoviraston kanssa sekä osallistui Liettuan luonnonsuojeluviraston kehittämiseen. Uudistetun kansainvälisen strategiansa mukaisesti luontopalvelut liittyi jäseneksi Eurositeen, joka on Euroopan komission kanssa läheisessä yhteistyössä toimiva eurooppalainen, suojelualueiden luonnonhoitoon erikoistunut järjestö.

2 Tuotokset ja laadunhallinta

Metsähallituksen luontopalvelujen vuotta 2006 koskevat tavoitteet sisältyvät ympäristöministeriön ja Metsähallituksen sopimukseen luonnonsuojelutehtävien hoidosta ja rahoituksesta sekä sopimukseen maa- ja metsätalousministeriön ja Metsähallituksen välillä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan julkisten hallintotehtävien hoidosta ja rahoituksesta. Sopimukset sisältävät myös eduskunnan (EK) hyväksymät palvelu- ja toimintatavoitteet.

Tavoitteiden toteutuminen käsitellään seuraavassa pääkohdittain ja mahdollisuuksien mukaan tulosprisman rakenteisiin sovittaen. Lisäksi toimintaa arvioidaan yleisluontoisesti.

2.1 Laadulliset tavoitteet

Seuraavissa luvuissa esitetään ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön vuodelle 2006 asettamat tavoitteet ja niiden toteutuminen. Ympäristöministeriön asettamat tavoitteet 5.1. ja 5.2. ovat samansisältöiset maa- ja metsätalousministeriön asettamien tavoitteiden 1.1. ja 1.2. kanssa.

2.1.1 Ympäristöministeriön asettamat tavoitteet

1. Metsähallitus jatkaa luonnonsuojeluohjelmien rahoitusohjelman ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) toteuttamista. (EK)

Ympäristöministeriön tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
<p>1.1. Metsähallitus jatkaa suojeluohjelmien rahoitusohjelman toimeenpanoa tarkistusohjelman mukaisesti hankkimalla alueita suojelutarkoituksiin.</p> <p>Hankintainvestoinneista kohdennetaan 5,27 miljoonaa euroa suojeluohjelmiin ja Natura 2000 -verkostoon (toteutuskeino- na luonnonsuojelulaki) sisältyviin kohteisiin ja 4 miljoonaa euroa METSO:n luonnonsuojelubiologisten kriteerien mukaisten alueiden toteuttamiseen. Kulujen osuus voi olla enintään 1,6 miljoonaa euroa.</p>	<p>Vanhojen ohjelmien ja Naturan kohteita hankittiin 3 668 ha (sisäinen tavoite 3 600 ha, ministeriön asettama 3 000 ha), arvoltaan 5,3 milj. euroa. METSO-kohteita hankittiin 913 ha (tavoite 950 ha), arvoltaan 4,7 milj. euroa. Maanhankinnan kustannukset olivat 1,5 milj. euroa.</p>
<p>1.2. Yksityisten maanomistajien omistamat kohteet asetetaan hankinnoissa etusijalle.</p>	<p>Yksityisiltä tehtyjen hankintojen osuus oli 65 % (3,4 milj. euroa) vanhojen ohjelmien toteuttamiseen käytetystä rahoituksesta.</p>
<p>1.3. Metsähallitus jatkaa yksityismaiden suojelualueiden inventointeja yhteistyössä ympäristökeskusten kanssa</p>	<p>YSAGIS-paikkatietojärjestelmään vietiin 11 000 ha yksityismaiden suojelualueiden inventointitietoja. Yhteensä järjestelmässä on noin 34 800 ha inventointitietoja.</p>
<p>1.4. Metsähallituksen johtama ennallistamisen ja hoidon seurannan ohjausryhmä jatkaa seurannan ohjausta.</p>	<p>Ohjausryhmä kokoontui neljä kertaa, alatyöryhmät useita kertoja. Ohjausryhmä kävi toukokuussa Soukonkorven ennallistamiskohtella. Ennallistamisen ja luonnonhoidon seuranta-suunnitelmaa (MH:n ls-julkaisu B 76, 2005) päivitettiin ja se julkaistaan keväällä 2007 uutena, parannettuna painoksena.</p>
<p>1.5. Metsähallitus aloittaa ennallistamisen ja hoidon seurannan tietojärjestelmän rakentamisen.</p>	<p>Seurannan tietojärjestelmä päätettiin rakentaa Metsähallituksessa jo käytössä olevan sähköisen ja paperisen asianhallintajärjestelmän varaan. Tätä varten uudistettiin hoitoseurantalomake täyttö- ja tallennusohjeineen. Menettelytapa hyväksyttiin ennallistamisen ja hoidon seurannan ohjausryhmässä 6.4.2006</p>

2. Metsähallitus jatkaa hallinnassaan olevien Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden inventointeja sekä hoidon ja käytön suunnittelua kohteiden suojelutavoitteiden toteuttamiseksi. (EK)

Ympäristöministeriön tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
2.1. Metsähallitus jatkaa yhdessä alueellisten ympäristökeskusten kanssa Natura-alueiden hoidon ja käytön alueellisten yleissuunnitelmien laatimista tavoitteena suunnitelmien valmistuminen 2006.	Vuoden lopussa yleissuunnitelman laatiminen oli kesken kuudessa ympäristökeskuksessa. Suurin osa valmistuu alkuvuoden 2007 aikana.
2.2. Metsähallitus jatkaa luontotyyppien inventointia METSO-toimintaohjelman ulkopuolella.	Inventointeja tehtiin 100 500 ha (tavoite 80 000 ha).
2.3. Metsähallitus jatkaa valtioneuvoston päätöksen mukaisen Itämeren suoje- luohjelman edellyttämää vedenalaisten luontotyyppien inventointia.	Inventointeja tehtiin 2 000 ha (tavoite 3 000 ha).
2.4. Hoito- ja käyttösuunnitelmia tehtäessä kiinnitetään erityistä huomiota Natura 2000 -vaikutusten arviointiin sekä saamelaiskulttuurin huomioon ottamiseen saamelaisten kotiseutualueella.	Natura 2000 -vaikutusten arviointi otettiin huomioon hoidon ja käytön suunnittelussa käyttäen hyväksi mm. luontotyyppi-inventoinneissa kertynyttä paikkatietoa. Hoito- ja käyttösuunniteluohje päivitettiin, jolloin Natura-arviointiin liittyvää ohjeistusta täsmennettiin. Saamelaiskulttuurin turvaaminen otetaan huomioon mm. maankäytön suunnittelussa. Kaldoaivin erämaan hoito- ja käyttösuunnitelman luonnos käännettiin pohjoissaameksi. Saamelaiskäräjien arviot suunnitelmien vaikutuksista saamelaiskulttuuriin saatiin Käsivarren, Vätsärin ja Kaldoaivin erämaa-alueiden sekä Pallas-Yllästunturin hoito- ja käyttösuunnitelmista.

3. Metsähallitus aloittaa kansainvälisen arvioinnin suositusten mukaisen luonnonsuojelualueiden tilaraportoinnin. Metsähallitus ottaa toimintaa kehittäessään huomioon kansainvälisen arvioinnin Suomen luonnonsuojelualueiden hoidon tehokkuudesta. (EK)

Ympäristöministeriön tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
3.1. Metsähallitus julkistaa ensimmäisen Puistojen tila -raportin.	Puistojen tila -raportin käsikirjoitusaineisto saatiin koostettua vuoden loppuun mennessä. Suomenkielinen käsikirjoitus valmistuu kevään 2007 aikana ja käänösjulkaisu myöhemmin vuonna 2007. Tiivistelmäjulkaisut suomen-, ruotsin-, englannin- ja saamenkielellä laaditaan kesään 2007 mennessä.
3.2. Metsähallitus selvittää mahdollisuuden sisällyttää Puistojen tila -raportointiin myös muut kuin Metsähallituksen hallinnassa olevat luonnonsuojelualueet.	Selvitystä jatketaan, kun saadaan tarkennuksia Metsähallituksen rooliin yksityismaiden suojelualueiden suunnittelussa ja suojelualueiden tiedonhallinnassa.

4. Metsähallitus edistää sen vastuulle osoitettujen uhanalaisten eläin- ja kasvilajien valtakunnallista suojelua. Metsähallitus järjestää uhanalaisten eläin- ja kasvilajien seurannan sekä osallistuu EU:n luontodirektiivin liitteissä lueteltujen kasvilajien seurantaan. (EK)

Ympäristöministeriön tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
<p>4.1. Metsähallitus vastaa maakotkan, muuttohaukan, tunturihaukan ja naalin kantojen valtakunnallisesta seurannasta, merikotkan seurannasta Oulun ja Lapin lääneissä, kiljuhanhen pesimäympäristöjen seurannasta sekä saimaannorpan ja valkoselkätikan valtakunnallisesta seurannasta ja hoidosta.</p> <p>Metsähallitus osallistuu muiden luontodirektiivin ja uhanalaisten lajien seurantaan sekä suojelun ja hoidon edistämiseen Suomen ympäristökeskuksen kanssa sovitun vastuunjaon mukaisesti.</p>	<p>Valtakunnallisten vastuulajien määrä oli 37, määrä lisääntyi 13 lajilla. Vastuulajeilla on noin 4 900 esiintymää, joista Metsähallituksen alueilla noin 70 %.</p> <p>Vuosittain toistettavat laajat eläinseurannat toteutuivat suunnitellusti. Yhteensä tarkastettiin lähes 1 700 paikkaa tai reviiriä. Muilla vastuulajeilla toiminta painottui erityisesti luontodirektiivin raportointia palvelemaan esiintymien tilan selvittämiseen. Vastuulajeista tallennettiin Eliölajit-järjestelmään noin 790 havaintoa vuosilta 2005–2006.</p>
<p>4.2. Metsähallitus osallistuu luontodirektiivin edellyttämän vuosia 2001–2006 koskevan EU:n komissiolle toimitettavan raportin laadintaan yhteistyössä ympäristöministeriön ja SYKE:n kanssa. Metsähallituksen tehtävänä on raportin valmistelu erityisesti vastuulajiensa osalta ja lisäksi Suomen ympäristökeskuksen avustaminen muita lajeja ja luontotyyppejä koskevan aineiston kokoamisessa ja sen analysoinnissa.</p>	<p>Metsähallituksen asiantuntijat osallistuivat raportoinnin yleiseen valmisteluun ja raportointiryhmän työskentelyyn. Lajikohtaiset asiantuntijat osallistuivat suotuisan suojelutason arviointimenetelmän testaamiseen laatimalla alustavia arviointeja vastuulajeistaan. Lisäksi kasvi- ja luontotyyppiasiantuntijoita osallistui keväällä SYKEssä järjestettyyn Suomi–Viro–Ruotsi-workshopiin, jossa käsiteltiin raportoinnissa kerättävän tiedon määritelmien ongelmia. Luontotyyppi-inventointiaineistoja toimitettiin SYKE:n käyttöön aineistojen käyttökelpoisuuden arvioimiseksi ja työkarttojen laatimiseksi. Lajien ja luontotyyppien asiantuntijat nimettiin syyskuun alussa.</p>
<p>4.3. Luontodirektiivin raportoinnin yhteydessä Metsähallitus laatii valtakunnallisella vastuullaan olevien uhanalaisten ja luontodirektiivin lajien nykytilan arvion, joka osoittaa lajien tiedon nykyisen tason, suojelutilanteen, uhkat, hoidon nykyisen tason sekä näiden mahdolliset kehittämistarpeet.</p>	<p>Työ aloitettiin lajien suotuisan suojelutason määrittämisellä luontodirektiiviraportoinnin ohjeistuksen mukaisesti ja täydentämällä ohjeistusta raportoinnista puuttuvilla asioilla. Lajien nykytilan arvio valmistuu vuonna 2007 luontodirektiivin raportoinnin aikataulussa.</p>

5. Metsähallitus parantaa luontomatkailun ja virkistyskäytön kannalta tärkeiden luonnonsuojelualueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä käytettävissä olevilla voimavaroilla. (EK)

Ympäristöministeriön tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
5.1. Metsähallitus ylläpitää ja kehittää edelleen Luontoon.fi-verkkopalvelua luontomatkailijoiden ja retkeilijöiden tietolähteenä.	Sivustoa ylläpidettiin suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja saameksi. Asiakastytyväisyys säilyi ennallaan (3,9/5). Sivustolle laadittiin mm. 15 uuden retkikohteen kuvaukset ja täydennettiin Retkeilyn ABC -osiota.
5.2. Metsähallitus rakentaa asiakastiedon hallinnan (luontokeskusten ja alueiden käyntimäärät ja kävijätutkimukset) tietojärjestelmän ja uudistaa kävijälaskennan ja kävijätutkimusten menetelmät ja opaat.	Tietojärjestelmä valmistui ja otettiin tuotantokäyttöön marraskuussa. Kävijälaskennan ja kävijätutkimusten menetelmät uudistettiin. Kävijäseurantaohje julkaistiin Metsähallituksen intranetissä. Pohjoismaisena yhteistyönä valmistuu yleisempi kävijäseurantaopas vuoden 2007 alussa.
5.3. Metsähallitus jatkaa Nuuksiokeskuksen suunnittelua joulukuussa 2005 sovitulla periaatteilla.	Ks. kohta 8.
5.4. Metsähallitus toteuttaa Pallas–Yllästunturin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisia hoitotoita sekä parantaa puiston palveluvarustusta ja opastusta sekä edistää samalla alueen työllisyyttä.	Palveluvarustusta parannettiin uusilla rakennelmilla, mm. uudella varaustuvalla ja palvelukodalla. Polkujen kulumisen estotöitä tehtiin uusimalla vanhoja pitkoksia ja rakentamalla uusia pitkoksia noin 5 km sekä sorastamalla Pallaksen lähireittejä. Opastusta parannettiin. Uusia raja- ja teemaopasteita tehtiin ja vanhoja uusittiin eri puolilla puistoa. Pallastunturin luontokeskuksen infotiski, myymälä ja kirjasto uusittiin. Tunturi-Lapin luontokeskuksen uusi perusnäyttely rakennettiin. Toteutettiin luontokeskus Kellokkaan laajennuksen suunnittelutyö (rakentaminen alkaa huhtikuussa 2007). Tehtiin Metlan kanssa yhteistyösopimus Pallas–Yllästunturin alueen investointeihin vuosina 2005–2007 kohdennetun VILMAT- ja muun hankerahoituksen paikallistaloudellisten vaikutusten tutkimiseksi panos-tuotosanalyysiä soveltaen (tutkimus valmistuu 30.11.2007 mennessä).

6. Metsähallitus osallistuu luonnonsuojelun kansainvälisiin tehtäviin ja etenkin suojelualueiden hoitoon liittyvään yhteistyöhön Suomen lähialueilla. (EK)

Ympäristöministeriön tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
<p>6.1. Metsähallitus hoitaa yhteistyötä itärajan tuntumassa olevilla suojelualueilla Suomen ja Venäjän kesken ja osallistuu Venäjän ja Suomen luonnonsuojelun yhteistyöryhmän toimintaan erillisen toimintasuunnitelman mukaisesti. Yhteistyöryhmän toinen puheenjohtaja on Metsähallituksesta. Metsähallitus osallistuu Luoteis-Venäjän kestävä metsätalouden ja luonnon monimuotoisuuden ohjelman toteuttamiseen koskien suojelualueiden hoidon kehittämistä.</p>	<p>Venäjän luonnonvaraministeriö ei allekirjoittanut ohjelman III vaiheen puitesopimusta, joten yhteistyö käynnistettiin ympäristöministeriön luvalla kahdenvälisenä suoraan Luoteis-Venäjän alueiden kanssa. Metsähallitus valmisti ja aloitti ohjelman suojelualueiden hoidon kehittämisosion toteuttamisen. Vihreän vyöhykkeen rajapuistoyhteistyö Venäjän suojelualueiden kanssa eteni tehdyn suunnitelman mukaisesti. Yhteistyötä tehtiin sekä budjettirahalla että yhä enenevässä määrin hankerahoituksella. Esimerkkinä hankkeista on Inarin-Pasvikin alueella käynnissä oleva suomalais-norjalais-venäläinen Interreg-yhteistyöhanke.</p>
<p>6.2. Metsähallitus osallistuu Suomen ja Viron ympäristösuojelun luonnonsuojeluyhteistyöhön erillisen toimintasuunnitelman mukaisesti. Luonnonsuojelun yhteistyöryhmän sihteeri on Metsähallituksesta.</p>	<p>Suomen ja Viron luonnonsuojeluyhteistyö eteni pääosin tehdyn suunnitelman mukaisesti. Luontopalvelut solmi yhteistyön raamisopimuksen Viron valtion luonnonsuojelukeskuksen (LKK) sekä Viron metsähallituksen (RMK) virkistyspalveluosaston kanssa. Suomen, Viron ja Venäjän välisen kolmikantaisen yhteistyön käynnistämismuistelu jatkui.</p>
<p>6.3. Metsähallitus osallistuu pohjoismaiseen ja muuhun Suomen luonnonsuojelun ja luonnonsuojelualueiden hoidon kannalta keskeiseen kansainväliseen yhteistyöhön kuten Pohjoismaisen ministerineuvoston, EUROPARCin, IUCN:n ja HELCOMin toimintaan ja Barentsin alueen habitaattifoorumiin sekä tukee Suomen puheenjohtajuutta Arktisen neuvoston CAFF-prosessissa.</p>	<p>Metsähallitus oli aktiivinen vaikuttaja mainituissa kansainvälisissä järjestöissä ja prosesseissa. Tämän ansiosta suomalainen luonnonsuojeluasiantuntemus on järjestöissä arvostettua ja vaikutusmahdollisuudet ovat hyvät. Erityisen keskeinen rooli Metsähallituksella oli EUROPARCin Pohjolan-Baltian osaston kautta Pohjoismaiden ja Baltian maiden luonnonsuojeluhallinnon yhteistyössä. Metsähallitus liittyi Natura-alueiden hoitajien eurooppalaisen yhteistyöelimen EUROSITEn jäseneksi. Metsähallitus toimi Pohjoismaiden ministerineuvoston Luonto-ulkoi- ja kulttuuriympäristöryhmässä, osallistui CAFF-kokoukseen, isännöi Barentsin alueen habitaattifoorumin pohjoismaisten rahoittajien neuvottelua sekä toimi aktiivisesti IUCN:n elimissä ja EUROPARCin hallituksessa.</p>

7. Ympäristöministeriön erikseen asettamat tavoitteet

Ympäristöministeriön tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
7.1. Metsähallitus osallistuu Suomen kansallisen biodiversiteettitoimintaohjelman valmisteluun.	Metsähallituksen edustaja osallistui ohjelman valmisteluun.
7.2. Metsähallitus osallistuu työhön, jolla varmistetaan biodiversiteettisopimukseen liittyvän suojelualuetyöohjelman velvoitteiden toimeenpano Suomen suojelualueilla. Siihen liittyen ja kertyneen uuden luontotyyppi-inventointitiedon pohjalta Metsähallitus aloittaa ennallistamis- ja luonnonhoitotarpeiden uudelleen arvioimisen METSO-toimintaohjelman suojelualueilla ja niiden lähiympäristössä.	Metsähallitus osallistui suojelualuetyöohjelman toimeenpanon varmistamistyöhön osana biodiversiteettiohjelman valmistelua. Ennallistamis- ja luonnonhoitotarpeet arvioitiin uudelleen METSO-toimintaohjelman I vaiheen arvioinnin yhteydessä.
7.3. Metsähallitus osallistuu Suomen ympäristökeskuksen vetämän luontotyyppien uhanalaisuuden arviointi -hankkeen asiantuntijaryhmien ja ohjausryhmän työhön.	Metsähallituksen asiantuntijat osallistuivat kaikkien niiden asiantuntijaryhmien kokouksiin, joihin sillä oli nimettyjä edustajia sekä ohjausryhmän kokouksiin.
7.4. Metsähallitus osallistuu UNESCO:n maailmanperintöluetteloon Suomesta nimitettävien uusien kohteiden aieluettelon valmisteluun ja siihen sisältyvien kohteiden hakemusvalmisteluun luonnonperintöalueiden, erityisesti Saimaan-Pielisen osalta. Metsähallitus vastaa hallinnassaan olevien maailmanperintökohteiden hoidosta (Struven ketjun kohteet, mahdollisesti perustettava Merenkurkun alue) ja osallistuu opetusministeriön asettaman maailmanperintöneuvottelukunnan työhön.	Metsähallitus valmisteli aineistoa, jonka pohjalta Merenkurkun saaristo voitiin nimetä maailmanperintökohteiden listalle ensimmäisenä suomalaisena luonnonperintökohteena. Saimaan-Pielisen valmistelua maailmanperintökohteeksi edistettiin Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon liittojen EU-hankkeessa osana Itä-Suomi-ohjelmaa. Metsähallitus osallistui maailmanperintöasiain neuvottelukunnan työhön myös työvaliokunnassa ja osoitti neuvottelukunnan käyttöön sihteerin.
7.5. Metsähallitus aloittaa kulttuuriperintöstrategian valmistelun.	Kulttuuriperintöstrategia valmistui.
7.6. Metsähallitus varmistaa alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen sekä muiden sidosryhmien osallistamisen suojelualueiden hoitoon, käyttöön ja kehittämiseen mm. toteuttamalla yhdenvertaisuussuunnitelman mukaisia toimia.	Metsähallituksen yhdenvertaisuussuunnitelma valmistui keväällä 2006 tiiviissä yhteistyössä saamelaiskäräjien kanssa. Suunnitelman mukaisia toimia toteutettiin mm. Ylä-Lapin luonnonvarasuunnittelussa ja alueiden hoidon ja käytön suunnittelussa. Hoidon ja käytön suunnittelun yhteydessä kerätään jatkossa systemaattisesti tiedot myös lausunnoista ja yleisötilaisuuksien osallistujamääristä, mikä mahdollistaa osallistamisen määrän arvioinnin ja seurannan.

7.7. Metsähallitus aloittaa yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa luonnonsuojelualueiden perustamista koskevan säädösvalmisteluohjelman toteuttamisen ja osallistuu säädösvalmistelun ohjausryhmän työhön. Ohjelmaan sisältyy myös suojelualuekiinteistöjen priorisoitu muodostaminen.	Säädösvalmistelun ohjausryhmää ei ole asetettu eikä säädösvalmistelu-ohjelmaa ole aloitettu. Kummankin aloitus on sidoksissa luonnonsuojelulain osauudistuksen etenemiseen. Pohjanmaalla jatkettiin esisuojelukiinteistöprojektia Kalevalanpuiston alueella.
7.8. Metsähallitus osallistuu ympäristöhallinnon luonnonsuojelualueita koskevan tiedon hallinnan kehittämishankkeeseen.	Metsähallitus osallistui ohjausryhmätyöskentelyyn ja hankesuunnitelman valmisteluun. Projektiryhmään nimettiin Metsähallituksen edustajat.
7.9. Metsähallitus jatkaa hallinnassaan olevien tärkeiden rakennusperintökohteiden kunnostuksen ja hoidon kustannusten selvittämistä yhteistyössä museoviraston kanssa.	Selvitystyötä jatkettiin ja se valmistuu vuonna 2007.
7.10 Metsähallitus osallistuu Ramsar-sopimuksen mukaisten Suomen alueiden tietokannan viimeistelyyn toimittamalla luontotyypitietoa Metsähallituksen mailta.	Aineistopyyntöä tietojen toimittamiseksi ei tullut.
7.11. Metsähallitus osallistuu kansainväliseen soidensuojeluryhmän (IMCG) Suomessa pidettävän symposiumin ja retkeilyn järjestelyihin ja asiantuntijapalveluihin.	Metsähallituksen asiantuntijat osallistuivat 13.–27.7. sekä symposiumin että retken järjestelyihin ja antoivat asiantuntijapalveluita.

8. Vuoden 2005 täydentävän sopimuksen II tavoitteet / tilatut tehtävät

Ympäristöministeriön tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
Metsähallitus valmistelee esityksen pääkaupunkiseudun olosuhteisiin räätälöidyksi luontokeskusratkaisuksi, jonka toteuttamisen tulee perustua taloudelliseen ja ympäristölliseen kestävyYTEEN sekä ylläpitokustannusten jakoon valtion, kuntien ja mahdollisten muiden toimijoiden kesken. Metsähallitus laatii määrärahan käytölle aikataulun, joka on hyväksyttävä ympäristöministeriössä. Lisäksi Metsähallitus perustaa hanketta varten ohjausryhmän, johon tulee edustaja ympäristöministeriöstä.	Metsähallitus neuvotteli pääkaupunkiseudun kuntien ja muiden toimijoiden kanssa Nuuksiokeskuksen toteutuksen ja rahoituksen päälinjauksista. Niiden pohjalta Metsähallitus teki ympäristöministeriölle esityksen Nuuksiokeskuksen rahoituksesta valtion vuoden 2006 toiseen lisätalousarvioon. Esityksen liitteenä oli suunnitelma vuoden 2005 toisessa lisätalousarviossa myönnetyn suunnittelurahan käytöstä. Eduskunta hyväksyi syksyllä lisätalousarvion, jonka mukaan valtio rahoittaa 6,5 miljoonalla eurolla Nuuksiokeskuksen rakentamiseksi perustettavaa kiinteistöosakeyhtiötä, jonka osakkaita Metsähallituksen lisäksi ovat Espoon kaupunki ja Solvallon urheiluopiston omistajat. Ympäristöministeriö ja Metsähallitus allekirjoittivat joulukuussa täydentävän sopimuksen Nuuksiokeskuksen toteuttamiseksi.

2.1.2 Maa- ja metsätalousministeriön asettamat tavoitteet

1. Maa- ja metsätalousministeriön asettamat tavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriön tulos-tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
1.1. Metsähallitus ylläpitää ja kehittää edelleen Luontoon.fi-verkkopalvelua luontomatkailijoiden ja retkeilijöiden tietolähteenä.	Sivustoa ylläpidettiin suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja saameksi. Asiakastytyväisyys säilyi ennallaan (3,9/5). Sivustolle laadittiin mm. 15 uuden retkikohteen kuvaukset ja täydennettiin Retkeilyn ABC -osiota.
1.2. Metsähallitus rakentaa asiakastiedon hallinnan (luontokeskusten ja alueiden käyntimäärät ja kävijätutkimukset) tietojärjestelmän ja uudistaa kävijälaskennan ja kävijätutkimusten menetelmät ja op-paat.	Tietojärjestelmä valmistui ja otettiin tuotantokäyttöön marraskuussa. Kävijälaskennan ja kävijätutkimusten menetelmät uudistettiin. Kävijäseurantaohje julkaistiin Metsähallituksen intranetissä. Pohjoismaisena yhteistyönä valmistuu yleisempi kävijäseurantaopas vuoden 2007 alussa.

2. Virkistyskäyttö ja sen kehittäminen perustuu luonnonvarojen kestäväan käyttöön. (EK)

Maa- ja metsätalousministeriön tulos-tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
2.1. Luontomatkailun kestävyttä ohjataan yritysten kanssa tehtävien yhteistyösopimusten avulla.	Uusia yritys yhteistyösopimuksia tehtiin 94 kpl. Voimassaolevia sopimuksia oli vuoden lopussa 147 kpl.
2.2. Metsähallitus selvittää vuoden 2006 aikana, mitkä Metsähallituksen kelkkaurista on syytä pitää urina ja mitkä muuttaa reiteiksi. Samoin selvitetään, sopiiko Metsähallituksen tehtäväksi toimia yleisen kelkkareitistön tai sen osan ylläpitäjänä. Mikäli lähdetään reitistön ylläpitäjäksi, tehdään esitys rahoituksen järjestämisestä.	Selvitys laaditaan sen jälkeen, kun on tiedossa maastoliikennelain uudistus ja kun ympäristöministeriön selvitys valtakunnallisesta kelkkaurin runkoreitistöstä, sen määrästä ja laadusta valmistuu.

3. Erävalvontaa, uittotehtäviä sekä riista- ja kalataloudellisia hankkeita jatketaan pitkälti aikaisempien vuosien mukaisesti. (EK)

Maa- ja metsätalousministeriön tulos-tavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
3.1. Metsähallitus kehittää erävalvontaa uuden erävalvontalain edellyttämällä tavalla.	Erätarkastajille järjestettiin erävalvontalain edellyttämää koulutusta: PATJAn (poliisiasiain tietojärjestelmä) käyttö, VIRVE-viranomaisverkon käyttö ja yhteistoiminta. Lain edellyttämää kalustoa hankittiin: VIRVE-puhelimet, virkamerkit ja virkapuvut. Säännöllistä yhteistoimintaa viranomaisten (poliisi, rajavartiolaitos) kanssa jatkettiin.

3.2. Metsähallitus jatkaa Ii- ja Hossanjoen vesistöillä vanhoista uittoväylätöistä aiheutuneiden vahinkojen arviointia ja korvaamista.	Istutukset ja tarkkailu toteutettiin kalaviranomaisen hyväksymien suunnitelmien mukaisesti. Istutuksia tehtiin Kostonjoella, Korvuanjoella, Kostonjoen sivujoilla, Iijoella ja Iijokisuulla. Kiinteistörajaselvityksiä tehtiin Kutin- ja Korpuanjoella.
3.3. Metsähallitus ylläpitää ja kehittää uittorakenteita Vuoksen vesistöalueella puutavaran vesitiekuljetusmahdollisuuksien turvaamiseksi.	Vuoksen vesistöalueella toteutettiin uittajan kanssa sovittuja perusparannusinvestointeja Uttran (Joensuu), Kuokkastenkosken (Nurmes), Vihtalahden (Savonranta), Ahkionlahden (Maaninka) ja Peltosalmen (Iisalmi) terminaali-paikoilla.
3.4. Metsähallitus jatkaa suurpetoseurainta Lapissa yhteistyössä Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kanssa.	Laskennat suoritettiin keväällä.
3.5. Metsähallitus hoitaa Lokan ja Porttipahdan sekä Inarijärven ammattikalastusta edistävää kalaveden hoitoa.	Siikaistukkaita kasvatettiin luonnonravintolammikoissa. Istutukset tehtiin lokakuussa.

4. Erätalouden toiminta mitoitetaan vastaamaan siitä kertyviä tuloja. (EK)

Maa- ja metsätalousministeriön tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
4.1. Metsähallitus tarjoaa metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia kansalaisille ekologisen ja sosiaalisen kestävyden rajoissa annettavien kiintiöpäätösten mukaisesti.	Kiintiöpäätöksiä tehtiin 4 kpl: kalastuskiintiöt koko maahan, metsästyskiintiöt saamelaisen kotiseutualueelle, metsästyskiintiöt Kainuuseen ja Itä-Suomeen ja metsästyskiintiöt muuhun Suomeen.
4.2. Metsähallitus tarjoaa monipuolisesti virkistyskalastusmahdollisuuksia eri harrastajaryhmille.	Virkistyskalastuspaikkoja oli 57 kpl, joista yhteislupa-alueita 14 kpl ja muita pyydyslupa-alueita 56 kpl. Kalastuslupia myytiin 36 642 kpl.
4.3. Metsähallitus varautuu vesipuitedirektiivin edellyttämiin toimenpiteisiin kehittämällä kalavesien paikkatieto-, suunnittelu- ja seurantajärjestelmiään.	Vesikuvioita koskevan paikkatietoprojektin määrittelyvaihe toteutettiin. Kalavesien suunnittelu- ja seurantajärjestelmän projektikuvaus valmistui.
4.4. Metsähallitus ohjaa nuoria eräharrastukseen lupamenettelyä kehittämällä.	Otettiin käyttöön nuorisometsästyslupa alle 18-vuotiaille. Osallistuttiin valtakunnalliseen ”Nuoriso kalastaa” -tapahtumaan elokuussa.
4.5. Metsähallitus kehittää Suurpetotietokeskus Petolaa suurpetotiedon kansalliseksi välittäjäksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Ohjausryhmä järjestäytyi ja hyväksyi suunnitelman suurpedot.fi-sivuston kehittämiseksi ja päivittämiseksi.

5. Pohjois-Suomen metsäpuiden siemenen varmuusvarastoinnin tavoitteena on ylläpitää varasto tasolla, joka turvaa metsäpuiden siemenen jatkuvan saatavuuden. (EK)

Maa- ja metsätalousministeriön tulostavoitteet	Tavoitteiden toteutuminen
5.1. Metsähallitus selvittää Imarin siemenlaboratorion kunnostamismahdollisuudet ISTA-standardin vaatimukset täyttäväksi.	Hankesuunnitelma valmistui ja se hyväksyttiin tulosohjausneuvottelussa 4.10. Rakentamissuunnittelu käynnistyi joulukuussa.

2.2 Määrälliset tavoitteet ja muut tunnusluvut

Määrälliset tavoitteet, ympäristöministeriö	Toteutuma 2005	Tavoite 2006	Toteutuma 31.12.2006
Metsien ja soiden ennallistaminen METSO-alueella (ha)	4 508	3 000	3 600
Perinnebiotooppien hoito ja kunnostus (ha)	1 372	1 200	1 430
Luontotyyppien inventointi METSO-alueella (ha)	92 500	90 000	87 000
Luontotyyppien inventointi METSO-alueen pohjoispuolella (ha)	118 500	80 000	100 500
Vedenalaisten luontotyyppien inventointi (ha)	1 700	3 000	2 000
Luonnonsuojelualueiden maanhankinta (ha, ei METSO)	6 629	3 000	3 668
Luonnonsuojelu-/erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmat (kpl)	7	15	15
Luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpidesuunnitelmat (kpl)		80	53
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit (kpl)	787 400	760 000	775 400
Kansallispuistojen käynnit (kpl)	1 410 000	1 300 000	1 493 000
Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit	983 000	750 000	1 690 000
Määrälliset tavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö			
Metsästysluvat (kpl)	38 300	35 500	37 756
Kalastusluvat (kpl)	63 700	72 000	61 729
Maastoliikenneluvat: kelkkauraluvat (kpl)	4 500	5 000	2 503
Maastoliikenneluvat: urien ulkopuoliset luvat (kpl, arvio)	4 400	5 000	5 467
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden asiakaskäynnit	787 400	760 000	775 400
Valtion retkeilyalueiden käynnit	360 100	360 000	336 500
Luontoon.fi-verkkopalvelun käynnit	983 000	750 000	1 690 000
Suurpedot.fi-verkkopalvelun käynnit	70 084	75 000	117 524

Muut tunnusluvut, ympäristöministeriö	2005	2006
Kansallispuistojen hoito (kpl)	34	34
Muiden luonnonsuojelualueiden hoito (kpl)	460	464
Kansallispuistojen hoito (ha)	879 000	882 000
Muiden luonnonsuojelualueiden hoito (ha)	689 000	695 000
Muiden luonnonsuojelukohteiden hoito (ha)	965 000	965 000
Erämaa-alueiden (14 kpl) hoito (ha)	1 490 000	1 490 000
Saimaannorpan pesäpaikkojen seuranta (kpl)	450	576
Maakotkan reviirien seuranta (kpl)	415	425
Valkoselkätikkakohteiden tarkastus (kohteiden lkm)	178	186
Muiden erityisesti suojeltavien lajien esiintymien suojelu (kpl)	1 730	1 886
Muiden uhanalaisten ja luontodirektiivilajien esiintymien suojelu (kpl)	10 450	11 881
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden määrä (kpl)	26	26
Opastusrakennelmat (lkm)		1 390
Autio- ja vuokratuvat (lkm)		270
Taukopaikkarakennelmat (lkm)		1 560
Veneilyrakennelmat (lkm)		140
Kuivakäymälät ja muut jätehuoltorakennelmat (lkm)		1 200
Polttopuuhuoltorakennelmat (lkm)		860
Retkeilyreitit ja luontopolut (km)		3 140
Hiihtoreitit ja latu-urat (km)		900
Veneily- ja vesiretkeilyreitit (km)		180
Moottorikelkkaurat ja -reitit (km)		1 760
Opastettujen asiakkaiden määrä ryhmissä (asiakkaiden lkm)	60 415	52 300
Matkailuyritysten kanssa voimassaolevat yhteistyösopimukset (kpl)	53	147

Muut tunnusluvut, maa- ja metsätalousministeriö	2005	2006
Valtion retkeilyalueiden (7 kpl) pinta-ala (ha)	35 500	35 500
Muiden retkeilyyn ja virkistykseen varattujen kohteiden pinta-ala (ha)	141 000	141 000
Opastusrakennelmat (lkm)		1 080
Autio- ja vuokratuvat (lkm)		130
Taukopaikkarakennelmat (lkm)		1 260
Veneilyrakennelmat (lkm)		190
Kuivakäymälät ja muut jätehuoltorakennelmat (lkm)		1 000
Polttopuuhuoltorakennelmat (lkm)		780
Retkeilyreitit ja luontopolut (km)		2 350
Hiihtoreitit ja latu-urat (km)		970
Veneily- ja vesiretkeilyreitit (km)		450
Moottorikelkkaurat ja -reitit (km)		5 350

Vuoden 2005 tietoja ei esitetä rakennusten, rakennelmien ja reittien osalta, koska niitä koskevat tiedot olivat Reiska-tietojärjestelmässä vuonna 2005 vielä puutteelliset.

2.3 Tuloksellisuuden arviointi prosesseittain

2.3.1 Luonnonsuojelu

METSO-toimintaohjelman perustiedon keruu eli luontotyyppi-inventoinnit saatiin menestyksellisesti päätökseen toimintaohjelman mukaiselta pinta-alalta. Metsähallitus aloitti koko METSO-toimintaohjelman alueen kattavan metsien ennallistamisen seurantaverkoston perustamisen.

Lajien suojelun toimintaohjelmaa valmisteltiin laajalla asiantuntijoiden osallistamisella. Jatkettiin tietojen täydentämistä Hertta Eliölajit -järjestelmään, päähuomio kohdistettiin erityisesti suojeltavien sekä luontodirektiivin ja vastuulajien lajitietoihin. Yhteensä järjestelmään tallennettiin 2 200 uutta havaintopaikkaa ja 3 600 havaintoa, mikä on noin 30 % kaikista järjestelmään kaikkiaan tallennetuista tiedoista. Metsähallituksen tekemien tallennusten määrä väheni noin puoleen vuoden 2005 tallennusten määrästä. Tämä johtuu siitä, että suojelun kannalta keskeisten lajien uusin tieto on suurimmalta osin jo tallennettu Metsähallituksen alueilta. Työn painopiste on siirtymässä tietojen ajan tasalle saattamiseen ja tarkentamiseen.

Kulttuuriperinnön suojelun ohjaus liitettiin osaksi luonnonsuojeluprosessin ohjausta, lajien ja luontotyyppien suojelun rinnalle organisaatorakenteen ja toimenkuvien muutoksilla. Ulkoista yhteistyötä voimistettiin. Luontopalvelut teki yhteistyötä kulttuuriperinnön suojelussa mm. Museoviraston, Maailman luonnonsuojeluliiton (IUCN), yliopistojen, Saamelaiskäräjien, Saamelaismuseon ja useiden maakunnallisten museoiden kanssa. Suojelualueiden arkeologiset inventoinnit aloitettiin ja tunnettuja kohteita tarkastettiin hoito- ja ennallistamissuunnittelua varten.

Metsähallitus jatkoi VELMU-ohjelman vedenalaisen luonnon inventointien ohella Itämeren suojelun kansainvälisten ja kansallisten asiantuntija-, selvitys- ja tutkimusyhteistyötehtävien hoitoa. Kertyvää tietoa ja yhteistyökokemusta käytettiin rannikon Natura-alueiden hoidon ja käytön parantamiseksi.

Tutkimusyhteistyötä kehitettiin johtamiskoulutuksen avulla. Metsähallitus jatkoi tutkimustiedon käytön yhteistyötä mm. Metsäntutkimuslaitoksen, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Geologian tutkimuskeskuksen kanssa. Aloitettiin uusien tutkimusyhteistyösuhteiden valmistelu.

2.3.2 Luonnon virkistyskäyttö

Luonnon virkistyskäytön palvelujen kysyntä kasvoi edelleen. Kansallispuistojen kokonaiskäyntimäärä kasvoi 6 % vuodesta 2005. Suurin lisäys oli Nuuksion kansallispuistossa (yli 30 000 käyntiä). Valtion retkeilyalueilla kokonaiskäyntimäärä laski 7 %. Suurin lasku oli Ruunaalla, mutta osa siitä johtui tarkentuneesta laskennasta. Myös asiakaspalvelupisteiden kokonaiskäyntimäärä laski hieman (2 %). Kuusamon Karhuntassun palvelupiste oli suljettuna remontin vuoksi ja lupien myynti pisteissä väheni verkko- ja mobiilimyynnin lisääntyneenä. Luontoon.fi-verkkopalvelun käyntimäärä kasvoi 72 %.

Asiakastytyväisyys säilyi edelleen hyvänä, se oli keskimäärin hieman yli 4 asteikolla 1–5. Tulos perustui yli 7 000 asiakaspalvelupisteissä tai alueilla vierailleen asiakkaan vastaukseen.

Rakennusten, rakennelmien ja reittien Reiska-paikkatietojärjestelmän tietosisällön täydennystä jatkettiin 2006, mikä näkyy mm. kyseisten tunnuslukujen kasvuna. Palveluvarustuksen kokonaiskunto pysyi keskimäärin hyvänä tai keskinkertaisena. Huonokuntoisia rakennuksia oli alle 20 % kaikista rakennuksista ja huonokuntoisia rakennelmia alle 10 % kaikista rakennelmista. Palveluita parannettiin pääosin hankerahoituksella. Uudistetut Ruunaan ja Oulangan Hautajärven luontotalot avattiin kesällä.

Yhteistyötä matkailuyritysten kanssa lisättiin. Yritysten kanssa tehtyjen yhteistyösopimusten määrä vuoden 2006 lopussa oli 147 kpl. Vuoden aikana tehtiin 94 uutta yhteistyösopimusta. Yhteistyösopimusten ohjeisto uusittiin ja kaikki puistonjohtajat koulutettiin uuteen sopimuskäytäntöön.

Luontomatkailun paikallistaloudellisesta vaikuttavuudesta valmistui Metlan julkaisema tutkimus Pallas–Ounastunturilta (ns. vanhan kansallispuiston alueelta). Tulosten mukaan kansallispuistomatkailun paikallistaloudelliset vaikutukset ovat mittavat. Puistossa kävijät kuluttivat alueella vuoden aikana noin 24,3 miljoonaa euroa. Keskimäärin jokainen alueella kulutettu euro kasvoi 1,27-kertaiseksi jäädessään kiertämään aluetalouteen. Matkailijoiden rahankäytöstä johtuvat työllisyysvaikutukset alueella olivat runsaat 160 ympärivuotista työpaikkaa ja palkkatulovaikutukset noin 3,5 miljoonaa euroa.

2.3.3 Eräasiat

Metsähallituslain muutoksen yhteydessä 1.1.2005 metsästys- ja kalastusasioiden hoito säädettiin julkisiksi hallintotehtäviksi, joskin vielä vuonna 2005 eräasiain suunnittelu ja toteutus ostettiin metsätalouden tulosalueelta. Vuoden 2006 alusta eräasiat ja niitä hoitavat henkilöt siirrettiin luontopalveluihin ja toiminta organisoitiin uudestaan. Viranomaisasiat keskitettiin eräasiain prosessiin. Eräasiat saavutti kaikki sille asetetut tavoitteet.

Yhteistyön luominen ja kehittäminen luontopalvelujen sisällä sekä tulostoimintojen välillä toteutui hyvin. Vastuualueiden rajapinnat määritettiin ja sovittiin yhteistyömuodot, mm. myynnin ja markkinoinnin yhteistyö Villin Pohjolan kanssa ja eräasioiden rajapinta-asioiden hoito metsätalouden ja luontopalvelujen kesken. Myös eräasioihin liittyvät käyttöoikeudet ja niiden hinnoittelu yhtenäistettiin metsätalouden ja luontopalvelujen kesken.

Viranomaispäätöksiin kohdistuvat valitukset vähenivät määrällisesti neljään ja asiakaspalautteessa lupamyynnin sujuvuuteen kohdistunut arvostelu lieventyi merkittävästi.

Eräasioiden kehittämiseksi aloitettiin ”VESPA – vesitiedot Metsähallituksen paikkatietojärjestelmässä” -kehittämissuunnitelma, joka jätti loppuraporttinsa 20.12.2006. ”Riistan elinympäristöjen aktiivinen hoito valtion mailla” -projekti hyväksyttiin hankesalkkuun marraskuussa ja projekti käynnistetään vuonna 2007. Metsästäjiä, kalastajia ja retkeilijöitä palveleva Internet-karttapalveluprojekti käynnistettiin laatimalla vaatimusmäärittely.

2.3.4 Alueiden hallinta

Organisaatiouudistuksessa muodostettu alueiden hallinta -prosessi sisältää enimmäkseen luontopalvelujen perinteisiä töitä, mutta tehtäväkokonaisuutena se on kuitenkin uusi. Alueiden hallintaan sisältyy mm. tehtäviä, joiden hoitoa ei aiemmin koordinoitu riittävästi. Tällaisia ovat esim. kaa-voitus-, tie- ja kiinteistöasiat sekä järjestyssääntöihin, edunvalvontaan, vuokrauksiin ja lupiin liittyvät tehtävät. Prosessin ensimmäisenä toimintavuotena yhtenä tehtävänä olikin tehtäväalueen täsmentäminen sekä vastuuden ja työnjakojen määrittely ja selkeyttäminen niin prosessin sisällä kuin suhteessa muihin ydinprosesseihin.

Toimintatapoja ja käytäntöjä yhtenäistettiin etenkin maankäytön ohjaukseen liittyvissä tehtävissä, mikä tehosti mm. edunvalvontaa sekä vuokraus- ja lupa-asioiden hoitoa. Yksityistieasioihin ja kiinteistöveroihin liittyvä selvittelytyö käynnistettiin. Hoidon ja käytön suunnittelun prosessia selkeytettiin ja sitä koskeva ohjeistus päivitettiin.

Tehtäväalueen keskeisistä tavoitteista maanhankinnassa ja hoidon ja käytön suunnittelussa onnistuttiin erittäin hyvin, hoidon ja käytön yleissuunnitelmien laadinnassa ja Puistojen tila -raportin valmistelussa lähes suunnitellusti. Tavoitteesta jäätin eniten säädösvalmistelussa, kun ympäristöministeriön johdolla tapahtuvan säädösvalmistelutyön aloitus lykkäytyi. Säädösten ja kiinteistömuodostuksen keskenäisyys on tällä hetkellä pahin alueiden hallinnan tuloksellisuutta haittaava tekijä vaikeuttaen mm. hoidon ja käytön suunnittelua.

2.3.5 Muut toiminnot

Metsäpuiden siemenhuollon ja uiton tehtävät

Metsähallituksen ylläpitämästä Pohjois-Suomen metsäpuiden siemenen varmuusvarastosta myytiin noin 2 300 kiloa siementä metsänuudistajien tarpeisiin. Varaston kokonaismäärä oli vuoden lopussa n. 80 000 kiloa. Varaston taso oli keskimäärin hyvä, mutta laadussa oli siemenrittäin suurta vaihtelua ja eräillä lähtöisyysalueilla siemenestä oli myös suoranaista pulaa.

Uiton toiminta-alueella Vuoksen vesistössä on pitkäjänteisen työn tuloksena uiton tarpeita varsin hyvin palveleva terminaaliverkosto. Näin ollen nykyisen tasoisella rahoituksella kyettiin tyydyttävästi toteuttamaan uittajan ehdottamat tärkeimmät investointihankkeet.

Kansainväliset tehtävät

Luontopalvelujen kansainvälinen strategia uudistettiin. Pääpaino on edelleenkin rajat ylittävissä puistopariyhteistyössä. Kalottialueen ja Itämeren yhteistyötä ja kumppanuuksia halutaan lisätä. Luontopalvelujen työtä osana kansainvälistä ja EU-alueen luonnonsuojelua pyritään korostamaan henkilöstölle ja sidosryhmille. Kansainväliseen menetelmäkehitykseen hakeudutaan ja yhteisiin, rajat ylittäviin seurantoihin pyritään aktiivisesti.

EUROPARC-liiton Pohjolan–Baltian osaston puheenjohtajuus siirtyi Suomelta Latvialle. Metsähallitus liittyi jäseneksi Eurositeen päätavoitteena lisätä verkostoitumista Natura-alueiden hoitajiin. Inarin–Pasvikin, Oulangan–Paanajärven sekä Suomenlahden pohjukan alueilla käynnistettiin naapuruusohjelmahankkeet. Luoteis-Venäjä-ohjelman rahoituksella käynnistettiin Luoteis-Venäjän alueellisten suojelualueiden hoitoa tukeva hanke, joka kestää ainakin vuoden 2008 loppuun. Venäjä teki päätöksen Kalevalan kansallispuiston perustamisesta Vienan Karjalaan. Viron luonnonsuojelukeskuksen (LKK) ja Viron Metsähallituksen (RMK) virkistyspalveluosaston kanssa solmittiin yhteistyön puitesopimukset.

Kehittäminen

Luontopalvelujen mittava hanketoiminta koottiin vuoden aikana omaksi ”hankesalkukseen”. Vuoden lopussa Metsähallitus on mukana 60 hankkeessa, joiden yhteenlaskettu koko on noin 50 miljoonaa euroa ja josta luontopalvelujen kirjanpidon kautta kulkeva osuus on noin 23 miljoonaa euroa. Ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön perusrahoituksen osuus tästä rahoituksesta on noin neljännes. Hankkeissa on yli 100 kotimaista ja kansainvälistä yhteistyökumppania.

EU:n Life-rahoitus luontotyyppien ja lajien hoidossa on erittäin merkittävää. Kansainvälinen toiminta rahoitetaan pääosin hankerahoilla. Hankesuunnittelussa on pyritty määrätietoisesti lisäämään hankkeiden vaikuttavuutta ja hankkeiden toteutuksessa parantamaan hankkeiden hallintoa. Erätalous on käynnistänyt omia kehittämishankkeitaan vesien paikkatiedon, asiakaspalvelun ja riistan elinympäristöjen parantamiseksi.

Hallinto

Luontopalvelujen hallintotiimin tehtäviin kuuluvat tulosalueen toiminnan ohjaukseen ja seurantaan liittyvien henkilöstö- ja talousasioiden hoito, tiedon hallinnan kehittäminen sekä ympäristöjärjestelmä ja rakennuttaminen. Metsähallituksen yhteinen palvelukeskus vastaa henkilöstö-, talous-, tieto- sekä toimisto- ja toimitila-asioiden käytännön tehtävistä ja hankinnoista.

3 Toiminnallinen tehokkuus

3.1 Taloudellisuus

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien toiminnan taloudellisuudesta on koottu seuraavat laskelmat.

Kokonaismenot menolajeittain 1000 e	LP yhteiset	Ohjau- yksiköt	Etelä- Suomi	Pohjan- maa	Lappi	Tot. 2006	Tot. 2005	Muutos %
Aineet ja tarvikkeet	0	9	514	442	439	1 405	826	70 %
Palkkausmenot	314	1 629	7 155	4 694	5 921	19 713	19 143	3 %
Matkat ja muut henkilöstömenot	8	217	1 225	800	833	3 083	3 017	2 %
IT-menot	267	221	342	222	233	1 285	1 400	-8 %
Vuokrat ja muut toimitilamenot	1	8	837	525	809	2 181	2 442	-11 %
Ajoneuvo- sekä muut kone- ja laitemenot	0	8	332	331	496	1 167	1 072	9 %
Tuotantotoiminnan sisäiset palvelut	1 385	807	902	268	55	3 418	5 043	-32 %
Hallinnon sisäiset palvelut	2 869	352	734	342	434	4 730	3 340	42 %
Muut kulut	-468	642	1 509	815	364	2 863	3 443	-17 %
Maanhankintainvestoinnit	0	0	6 235	2 892	700	9 827	10 595	-7 %
Muut investoinnit	-4	6	903	1 757	1 675	4 338	3 741	16 %
Yhteensä	4 373	3 898	20 689	13 088	11 960	54 008	54 062	0 %

Kokonaismenot rahoituslajeittain 1000 e	LP yhteiset	Ohjau- yksiköt	Etelä- Suomi	Pohjan- maa	Lappi	Tot. 2006	Tot. 2005	Muutos %
Liiketoiminnan tulot ja menot	-85	1 019	1 518	1 282	1 446	5 179	4 397	18 %
Liiketoiminnan rahoitus asiakaspalvelutehtäviin	0	0	150	75	415	640	640	0 %
MMM:n perusrahoitus	700	694	1 145	1 528	2 101	6 168	7 097	-13 %
MMM, kalataloudelliset hankkeet	0	0	0	0	42	42	44	-4 %
MMM, maaseudun kehittäminen	0	0	0	0	0	0	9	-100 %
YM, perusrahoitus	2 398	2 128	9 430	4 307	5 350	23 613	22 578	5 %
YM, luonnonsuojelualueiden hankkiminen	1 360	0	6 237	3 010	700	11 308	12 264	-8 %
EU/YM:n kansallinen rahoitus	0	14	327	59	67	467	295	58 %
YM, hankerahoitus	0	19	73	0	8	101	103	-3 %
EU/OPM:n kansallinen rahoitus	0	0	49	63	0	112	53	112 %
SM, kehittämisrahoitus	0	0	0	804	0	804	1 255	-36 %
EU:n rakennerahastot	0	20	426	162	102	709	762	-7 %
EU Life-rahastot	0	3	367	297	29	696	1 105	-37 %
Muu EU-rahoitus	0	0	0	38	45	83	10	694 %
OM, avolaitostyöt	0	0	175	0	0	175	196	-11 %
TM, työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet	0	0	123	449	738	1 310	1 434	-9 %
TM, työllistämisperusteiset siirtomenot investointeihin	0	0	623	882	858	2 363	1 519	56 %
EU/TM:n kansallinen rahoitus	0	0	0	32	41	72	125	-42 %
Muu ulkopuolinen rahoitus	0	0	48	102	18	167	177	-5 %
Yhteensä	4 373	3 898	20 689	13 088	11 960	54 008	54 062	0 %

Seuraavassa taulukossa on eritelty luontopalvelujen kokonaismenot prosesseittain. Alueiden hallinta -prosessiin sisältyvät luonnonsuojelualueiden hankintamenot. Muut tehtävät käsittävät siemenhuollon sekä uittorakenteiden ylläpidon menot.

Menot prosesseittain, 1000 e	2006	2005
Alueiden hallinta	13 508	14340
Luonnonsuojelu	10 813	9906
Luonnon virkistyskäyttö	23 520	23653
Eräasiat	5 488	5079
Muut tehtävät	679	1084
Menot yhteensä	54 008	54 062

Seuraavassa taulukossa on eritelty maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvien julkisten hallintotehtävien varainkäyttö 2006.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvien julkisten hallintotehtävien varainkäyttö 2006			
Menot tehtävittäin	Suunnitelma 2006	Toteutunut 31.12.2006	Erotus
1. Yhteiset kustannukset *)	800 000	817 920	-17 920
2. Valtion retkeilyalueet, erämaa-alueet, virkistysmetsät, muut virkistysalueet, muu reittiverkosto	3 555 000	3 588 257	-33 257
3. Erävalvonta	800 000	829 557	-29 557
4. Riistataloudelliset hankkeet	70 000	62 247	7 753
5. Kalataloudelliset hankkeet	200 000	99 177	100 823
6. Uittorakenteiden ylläpito	270 000	246 980	23 020
7. lijoen ja Hossanjoen uittovelvoitteen hoito	235 000	224 874	10 126
8. Pohjois-Suomen siemenhuolto	400 000	299 000	101 000
9. Metsästys ja kalastus (omarahoitteinen)	3 050 000	2 949 074	100 926
Varainkäyttö yhteensä	9 380 000	9 117 086	262 914
Kehyksen / rahoituksen muodostuminen	Suunnitelma 2006	Toteutunut 31.12.2006	Erotus
- budjettirahoitus	5 830 000	3 961 441	470 568
- vuodelta 2005 säästyneet erät	0	1 397 991	
- siemenmyynnin tulot	500 000	798 980	-298 980
- siemenhuollon vuokratulot	0	9 600	-9 600
- metsästyksen ja kalastuksen tulot	3 050 000	3 888 243	-838 243
Rahoitus yhteensä	9 380 000	10 056 255	-676 255
Ylijäämä yhteensä (omarahoitteinen toiminta)	0	939 169	-939 169

*)Yhteiset kustannukset sisältävät ristisubvention purkamisen ja erät palkkojen yhteiset sivukulut.

3.2 Tuottavuus

Luontopalvelut osallistui luonnonsuojeluhallinnon tuottavuushankkeeseen. Metsähallituksen oma toiminnan kehittämisohjelma ”Kympin savotta” koski liiketoiminnan ohella myös luontopalveluja. Luontopalvelut osallistui myös maa- ja metsätalousministeriön tuottavuuden mittaushankkeeseen. Kokonaistuottavuuden muutos 2005–2006 lasketaan keväällä 2007.

Metsähallituksen palvelukeskus aloitti toimintansa 1.1.2006. Luontopalveluista siirtyi palvelukeskukseen 21 henkilöä (20 htv). Palvelukeskus tuottaa koko konsernille talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja, hankintapalveluja, toimitila- ja toimistopalveluja sekä tietopalveluja.

Luontopalvelujen uusi toimintatapa ja organisaatio mahdollistivat julkisten hallintotehtävien palveluprosessien tehokkaamman ohjauksen ja loivat edellytykset toiminnan tuottavuuden parantamiselle.

3.3 Kannattavuus ja kustannusvastaavuus

Julkisten hallintotehtävien merkittäviä liiketaloudellisesti hinnoiteltuja suoritteita ovat metsästys- ja kalastusalueiden vuokrauspalvelut sekä kalastusluvut. Merkittävimpiä julkisoikeudellisia suoritteita ovat maa- ja metsätalousministeriön maksuasetuksessa säädetty metsästysluvut.

Luontopalveluilla on perusrahoitteisen ja maksullisen toiminnan lisäksi hankemuotoista yhteisrahoitteista toimintaa. Yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoittajia ovat mm. Euroopan unionin rahoitukset (Life, Interreg, Tacis, aluekehitysrahasto), muut ministeriöt sekä kunnat ja säätiöt. Ministeriöiden rahoituksesta erityisesti työministeriön työllisyystyöohjelmarahoitus on ollut merkittävää.

Kustannusvastaavuuslaskelmat vuodelta 2006 ja niiden laskentaperusteet on esitetty luvussa 6.

4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

4.1 Henkilöstön määrän kehitys

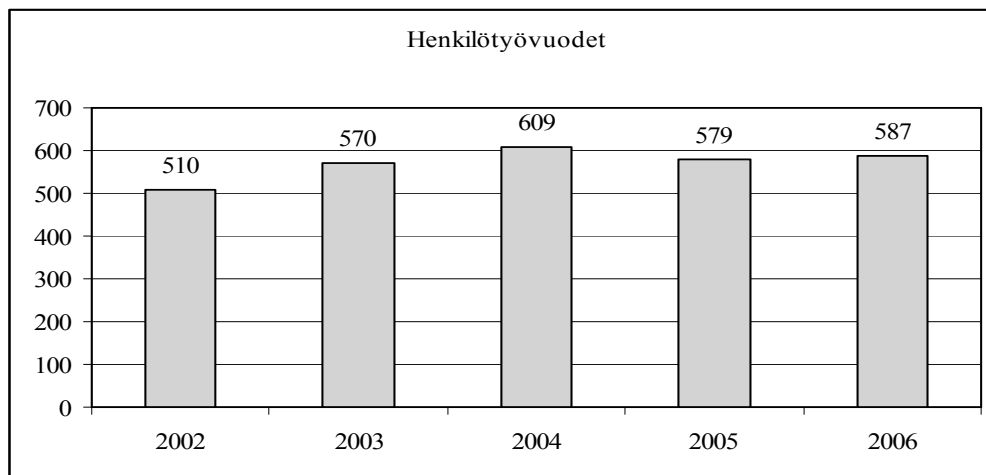
Luontopalveluissa työskenteli vuonna 2006 kaikkiaan 1 036 henkilöä, joista kolmannes oli vakinaisia. Tulosalueen palveluksessa oli vuoden lopussa 355 vakinaista ja 209 määräaikaista henkilöä. Vakinaisten määrä oli vuoden lopussa 5% enemmän kuin vuotta aiemmin. Tulosalueen kokonaistyöpanos oli 587 henkilötyövuotta, mikä on 1,4 % enemmän kuin edellisellä vuonna (579 htv). Työmäärän kasvu johtui pääosin viranomaistehtävien uudelleenjärjestelyistä. Maksettujen palkkojen arvo oli 16,9 miljoonaa euroa ilman sivukuluja.

Määräaikainen henkilöstö teki työpanoksesta 43 % ja määräaikaisena työskenteli vuoden mittaan kaikkiaan 675 henkilöä. Määräaikaista henkilöstöä oli kaikissa luontopalvelualueissa lähes yhtä paljon (noin 220 henkilöä/alue).

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli vuoden lopussa 47,5 ja määräaikaisen 39,2 vuotta. Naisia oli vakinaisista 31 % ja määräaikaisista 35 %. Vakinaisesta henkilöstöstä 51 % oli korkeakoulututkinnon suorittaneita.

	2002	2003	2004	2005	2006
Henkilömäärä, yhteensä	1026	1096	1122	1026	1036
– muutos edelliseen vuoteen verrattuna %	5,1	6,8	2,4	–8,6	1,0
– vakinaiset kaikki, lukumäärä / %	291 / 28	307 / 28	324 / 29	341 / 33	361/35
naiset			114 / 35	121 / 35	113/31
miehet			210 / 65	220 / 65	248/69
– määräaikaiset, kaikki, lukumäärä / %	735 / 72	789 / 72	798 / 71	685 / 67	675/65
naiset			258 /32	224 / 33	235/35
miehet			540 / 68	461 / 67	440/65
– kokoaikaiset / osa-aikaiset, lukumäärä			751 / 371	714 / 312	713 / 323
naiset			280 / 92	255 / 90	251 / 97
miehet			471 / 279	459 / 222	462 / 226
Henkilömäärä 31.12.	481	527	553	490	564
vakinaiset, lukumäärä / %	287 / 60	301 / 57	318 / 68	338 / 69	355/63
määräaikaiset, lukumäärä / %	194 / 40	226 / 43	235 / 42	152 / 31	209/37
	2002	2003	2004	2005	2006
Henkilötyövuodet	510	570	609	579	587
– muutos edelliseen vuoteen verrattuna, %	9,6	11,8	6,8	–4,9	1,4%
– vakinaiset	280	285	310	336	337
– määräaikaiset	230	285	299	243	250
Henkilöstön keski-ikä 31.12.					
– vakinaiset	45	46	45	46,5	47,5
– määräaikaiset	40	39	40	39	39,2
– 45 vuotta täyttäneiden osuus %	49	46	44	51	49
Vakinaisten koulutusjakauma 31.12.					
– korkeakoulututkinnon suorittaneita %	44	45	45	46	51
Palkkasumma, miljoonaa euroa ilman sivukuluja		14,4	15,9	16,0	16,9

Henkilötyövuosisikehitys 2002–2006

4.2 Työpanoksen jakautuminen tehtävittäin ja yksiköittäin

Luontopalvelujen kokonaistyöpanos oli vuonna 2006 yhteensä 587 henkilötyövuotta. Siitä lähes puolet tehtiin luonnon virkistyskäytön ja neljännes luonnonsuojelun tehtävissä. Työmäärä väheni muissa kuin ydinprosesseille kirjatuissa tehtävissä 27 henkilötyövuotta johtuen erityisesti palvelukeskukseen siirtyneestä operatiivisesta työpanoksesta (20 htv). Eräasioiden työpanos kasvoi huomattavasti edellisvuoteen verrattuna, mikä johtui metsästys- ja kalastusasioita hoitavan henkilöstön siirtymisestä luontopalveluihin vuoden alussa.

Alueiden hallintaan liittyvästä työpanoksesta 14 % käytettiin alueiden perustamiseen (lähinnä maanhankinnan ja kiinteistönmuodostuksen töitä), 55 % maankäytön suunnitteluun (hoidon ja käytön suunnittelun osuus yksistään 44 %), 20 % maankäytön ohjaukseen ja 11 % muihin tehtäviin. Henkilötyöpanos oli tehtävien määrään nähden kriittisin alueiden hallinnan prosessissa.

Luonnonsuojeluprosessissa 68 % työajasta käytettiin luontotyyppien suojeluun, 25 % lajien suojeluun ja 4 % kulttuuriperinnön suojeluun. Loput 3 % jakaantuivat lähinnä prosessin hallinnoinnin ja tietojärjestelmien tehtäviin.

Ajankäyttö prosesseittain	HTV:t 2005	Osuus %	HTV:t 2006	Osuus %
Luonnonsuojelu	130	22 %	143	24 %
Luonnon virkistyskäyttö	279	48 %	285	49 %
Alueiden hallinta	30	5 %	32	5 %
Eräasiat	32	5 %	47	8 %
Hallinto, kv-asiat ja muut tehtävät	109	19 %	81	14 %
Yhteensä	579	100 %	587	100 %

Lapin ja Etelä-Suomen luontopalveluissa tehtiin lähes 70 % kokonaistyöpanoksesta. Ohjausyksiköissä tehtiin 30 henkilötyövuotta. Muutos edellisvuoteen verrattuna johtui operatiivisten tehtävien siirrosta Etelä-Suomen luontopalveluihin.

Vuonna 2006 avolaitosvangit tekivät töitä Metsähallituksen luontopalveluille yhteensä 24 henkilötyövuotta. Nuuksion kansallispuistoon siitä kohdistui 22,5 vuotta, Uudenmaan muihin luonnonsuojelualueisiin (Sipoonkorpi, Laajalahti ja Meiko) 0,5 vuotta ja Aulangolle 1 htv.

HTV:t yksiköittäin	HTV:t 2005	Osuus %	HTV:t 2006	Osuus %
Ohjausyksiköt	55	9 %	30	5 %
Etelä-Suomi	197	34 %	208	35 %
Pohjanmaa	135	23 %	158	27 %
Lappi	192	33 %	191	33 %
Yhteensä	579	100 %	587	100 %

4.3 Työhyvinvointi

Luontopalvelut toimi vuoden 2006 alusta uuden aluejaon ja organisaation mukaisesti. Loppuvuonna 2005 tehdyn työilmapiiritutkimuksen tuloksiin vaikutti jonkin verran uuden toimintatavan ja organisaation käynnistäminen. Tulosalueen johto laati kyseisen tutkimuksen tulosten pohjalta kehittämiskohteet vuodelle 2006. Nämä käytiin henkilöstön kanssa läpi kullakin luontopalvelualueella henkilöstöpäivien yhteydessä.

Vuoden 2006 alkupuolella käytyjen kehityskeskustelujen ja niiden yhteydessä annettujen työyhteisön tila-arvioiden tulosten mukaan työilmapiirissä ei tapahtunut muutosta. Työtyytyväisyys arvioitiin tasolle 4,11 asteikolla 1–5. Työmotivaatio sai arvon 4,14 ja johtamistapa 4,18. Kriittisimminkin suhtauduttiin tiimityön toimivuuteen (3,88). Kriitikkiä annettiin myös viestinnälle ja tiedonkululle (3,63).

Kehityskeskusteluja vahvistettiin TUKE-sovelluksessa 371 kappaletta. Vakinaisen henkilöstön määrä oli kesäkuun lopussa 344. Määräaikaista työntekijöitä, joiden työsuhteen kesto oli yli 6 kk ja joiden työsuhte oli voimassa vuoden 2006 alussa, oli yhteensä 68 henkilöä. TUKE-sovelluksen avulla käytyjen kehityskeskustelujen kattavuus luontopalveluissa vuonna 2006 oli noin 90 %.

Sairaustapauksia oli 575 ja niissä menetettyjä työpäiviä 4 221. Henkilötyövuotta kohden laskettuna menetettyjä työpäiviä oli 7,2, kun vastaava luku edellisvuonna oli 5,3. Nousua on 35,8 %. Muutos johtui pääosin pitkien, yli 30 päivää kestäneiden sairauspäivien määrän kasvusta. Vuonna 2006 näitä menetettyjä työpäiviä oli 2 178, kun vuoden 2005 lukumäärä oli 1 090. Henkilötyövuotta kohden laskettuna luvut olivat pitkissä sairauksissa 3,7 vuonna 2006 ja 1,9 vuonna 2005.

Työtapaturmia kirjattiin 18 ja niissä menetettyjä työpäiviä 225 (edellisen vuoden vastaavat luvut 24 ja 261). Henkilötyövuotta kohden laskettuna työtapaturmien vuoksi menetettyjä työpäiviä oli 0,38. Vastaava luku vuonna 2005 oli 0,45 joten siltä osin kehitys oli myönteinen. Tapaturmien ”keskivaikeus” eli menetettyjen työpäivien määrä jaettuna tapaturmien lukumäärällä nousi hieman vuonna 2006, jolloin vaikeus oli 12,5 (vuonna 2005 10,0).

Seuraava taulukko sisältää henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä tunnuslukuja vuosilta 2003–2006.

	2003	2004	2005	2006
Lähtövaihtuvuus, vakinaiset %	0,9	2,2	6,7 ¹⁾	1,7
Tulovaihtuvuus, vakinaiset %	6,5	7,4	7,0	8,3
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (lkm)	3	2	0	1
Sairauspoissaolot, työpäivää / htv	5,7	4,6	5,3	7,2
Työterveyshuolto, euroa / htv (netto)			151	154
Työtapaturmien lukumäärä	11	23	24	18
työtapaturmista johtuvat poissaolot (työpv/htv)	0,5	0,35	0,45	0,38
Työtyytyväisyys (henkilöstötutkimukset 2003 ja 2005), vuonna 2006 työyhteisön tila-arvio				
arvosana työnantajalle (asteikko 4–10)	8,2	–	8,1	–
esimiestyöskentely (asteikko 1–5)	3,9	–	3,8	4,18
työtyytyväisyys (asteikko 1–5)	4,1	–	3,9	4,11
kehityskeskustelu käyty viim. 12 kk:n aikana %	89	–	89	90

¹⁾ sisältää palvelukeskukseen siirtyneet 31.12.2005

4.4 Toiminnan arvioinnit

4.4.1 Ympäristöjärjestelmä

Metsähallituksen ympäristöjärjestelmän (ISO 14001) mukainen ulkoinen auditointi koski järjestelmän uudelleensertifiointia. Myönnetty sertifikaatti on voimassa vuoteen 2009 saakka. Det Norske Veritaksen suorittamassa auditoinnissa luontopalveluja koskevia teemoja olivat jätehuolto, terveysvalvonta ja tuote- ja asiakasturvallisuus. Luontopalvelujen ympäristöasioiden hallinta arviointiin tasolle 4 asteikolla 1–5. Arvioinnissa luontopalvelut sai yhden lievän poikkeaman, joka koski sisäisissä auditoinneissa tehtyjä havaintoja korjaavien toimenpiteiden seuranta.

Sisäisiä auditointeja toteutettiin yksitoista.

4.4.2 Metsähallituksen sisäinen tarkastus

Metsähallituksen sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvonnan tasoa CosoERM-viitekehystä soveltaen. Julkisissa hallintotehtävissä kohteina ovat olleet vuoden 2006 aikana Interreg III B Coastal Sustainability- ja Balance-projektit. Projektit olivat edenneet asianomaisia EU-säännöksiä noudattaen ja sisäisen valvonnan taso oli kohtuullista. Projektien hallinnoinnissa tulee kiinnittää huomiota aikataulutukseen ja seurannan täsmällisyyteen. Julkisissa hallintotehtävissä projektien johtaminen on otettu systemaattisesti kehittämiskohteeksi, ja yhtenäisiä menettelyitä ja oppeja jaetaan eri alueilla käynnissä ja käynnistymässä olevien projektien henkilökunnalle. Siten myös hankkeiden riskienhallinta paranee.

4.4.3 Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnantarkastus

Valtiontalouden tarkastusvirasto aloitti vuonna 2006 toiminnantarkastuksen aiheesta Metsähallitus ympäristöministeriön ohjaamana luonnonsuojelijana. Tarkastus jatkuu vuoden 2007 puolelle.

5 Tilinpäätösanalyysi

Tuloslaskelma

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tuloslaskelman mukainen tilikauden voitto koostuu paitsi maksullisen toiminnan ylijäämästä myös käyttöomaisuushankintamenojen ja poistojen välisestä erotuksesta. Tämä johtuu siitä, että valtion talousarviosta saatua rahoitusta kirjataan tuloksi varojen käyttöä vastaava määrä. Varojen käytöksi luetaan poistoja lukuun ottamatta kaikki kulut sekä maa-aluehankintoja lukuun ottamatta kaikki muut käyttöomaisuuden hankintamenot.

Julkisten hallintotehtävien liikevaihto kasvoi vuonna 2006 edelliseen vuoteen verrattuna yli miljoonalla eurolla. Merkittävä selittävä tekijä on metsästys- ja kalastuslupien kasvanut myynti.

Tuotantotoimintaan liittyvät palvelujen ostot vähenivät selkeästi vuoteen 2005 verrattuna. Mm. erätalouden siirtyminen osaksi luontopalveluja vähensi palvelujen ostoja noin 1,5 milj. euroa. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyi vuonna 2006 Metsähallituksen palvelukeskuksen laskutusta 3,6 miljoonaa euroa.

Vuonna 2006 tehtiin siemenvarastoon ylimääräinen 7,7 miljoonan euron suuruinen varastonmuutostulkirjaus, jolla pienennettiin siemenvarastosta erillisellä käpysavottarahoituksella kartutettu osuus. Sama erä kirjattiin tuloksi tuloslaskelmaan kohtaan valtion talousarviosta saatu rahoitus sekä vähennettiin taseesta saatujen ennakoiden tililtä. Varastonmuutoksella ei siis ollut vaikutusta tulokseen.

Tase

Luonnonsuojelualueiden saannot jatkuivat vuonna 2006 runsaina. Maa-alueita hankittiin budjetti-rahalla vajaan 10 miljoonan euron arvosta, siirrettiin valtioneuvoston päätöksellä julkisten hallintotehtävien taseeseen liiketoiminnan taseesta noin 7,7 miljoonalla eurolla ja saatiin hallinnansiirtoina noin 9,3 miljoonan euron arvosta.

Keskeneräisten hankintojen osuus kasvoi vuonna 2006 kaksinkertaiseksi. Erä sisältää merkittäviä luontokeskusten laajennus-, uudisrakennus- ja perusparannushankkeita.

6 Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

6.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA (euroa)	<u>1.1.–31.12.2006</u>	<u>1.1.–31.12.2005</u>
LIIKEVAIHTO	6 966 759,31	5 818 866,11
Liiketoiminnan muut tuotot	2 697 353,92	2 868 423,18
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	1 403 641,01	826 098,65
Varastojen muutos	7 817 809,29	17 931,10
Ulkopuoliset palvelut	4 934 229,42	7 205 964,96
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	16 259 941,47	15 634 083,90
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	2 653 321,99	3 155 609,30
Muut henkilösivukulut	667 389,09	588 623,33
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	2 615 381,73	2 568 129,06
Liiketoiminnan muut kulut	<u>14 274 889,26</u>	<u>12 834 888,72</u>
	50 626 603,26	42 831 329,02
LIIKEVOITTO	-40 962 490,03	-34 144 039,73
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	0,00	114,23
Muut korko- ja rahoitustuotot	491 890,17	282 713,04
Korkokulut ja muut rahoituskulut	<u>708,22</u>	<u>96,30</u>
VOITTO ENNEN VALTION TALOUSARVIOSTA MUUHUN TOIMINTAAN SAATUA RAHOITUSTA	-40 471 308,08	-33 861 308,76
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus	43 803 353,21	35 749 052,54
TILIKAUDEN VOITTO	<u>3 332 045,13</u>	<u>1 887 743,78</u>

6.2 Tase

TASE (euroa)	<u>31.12.2006</u>	<u>31.12.2005</u>
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	74 514,53	105 216,77
Muut pitkävaikutteiset menot	64 103,06	37 354,59
	<u>138 617,59</u>	<u>142 571,36</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	958 153 706,04	931 296 968,07
Tiet	1 064 164,20	1 176 898,80
Rakennukset ja rakennelmat	19 789 149,49	19 545 983,95
Koneet ja kalusto	1 390 370,78	1 671 837,64
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 610 280,49	1 662 137,55
	<u>984 007 671,00</u>	<u>955 353 826,01</u>
Sijoitukset		
Osuudet saman liikelaitoskonsernin tytäryhtiöissä	565 111,43	565 111,43
Osuudet osakkuusyrityksissä	336 376,00	336 376,00
Muut osakkeet ja osuudet	21 511,23	21 511,23
	<u>922 998,66</u>	<u>922 998,66</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	985 069 287,25	956 419 396,03
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Valmiit tuotteet	4 501 087,07	12 318 896,36
	<u>4 501 087,07</u>	<u>12 318 896,36</u>
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	1 743 354,69	1 849 449,35
Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta	78 546,41	776 352,12
Saamiset saman liikelaitoksen tytäryhtiöiltä	103 404,10	95 961,22
Muut saamiset	5 000,00	850,00
Siirtosaamiset	1 498 965,69	1 770 519,10
	<u>3 429 270,89</u>	<u>4 493 131,79</u>
Rahat ja pankkisaamiset	11 896 526,68	7 593 058,73
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	19 826 884,64	24 405 086,88
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 004 896 171,89</u>	<u>980 824 482,91</u>

VASTATTAVAA	<u>31.12.2006</u>	<u>31.12.2005</u>
OMA PÄÄOMA		
Muu oma pääoma	983 989 290,41	957 321 280,09
Edellisten tilikausien voitto	1 657 743,78	-230 000,00
Tilikauden voitto	<u>3 332 045,13</u>	<u>1 887 743,78</u>
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	988 979 079,32	958 979 023,87
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	9 111 790,02	15 945 903,82
Ostovelat	797 078,32	834 158,09
Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle	2 883 386,47	1 531 700,59
Muut velat	0,00	272 458,00
Siirtovelat	<u>3 124 837,76</u>	<u>3 261 238,54</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	15 917 092,57	21 845 459,04
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>1 004 896 171,89</u>	<u>980 824 482,91</u>

6.3 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA (euroa)	Julkiset hallintotehtävät 1.1.–31.12.2006	Julkiset hallintotehtävät 1.1.–31.12.2005
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Myynnistä saadut maksut	8 034 770,21	5 015 286,20
Muista tuotoista saadut maksut	2 143 972,00	5 807 584,03
Maksut toiminnan kuluista	-38 203 243,90	-38 569 441,03
Toiminnan rahavirta ennen rah. eriä ja veroja	-28 024 501,69	-27 746 570,80
Maksetut korot ja rahoituskulut	-708,22	-96,30
Saadut korot	491 890,17	282 713,04
Saadut osingot	0,00	114,23
Maksetut välittömät verot	0,00	0,00
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	-27 533 319,74	-27 463 839,83
Liiketoiminnan satunn. eristä johtuva rahavirta	0,00	0,00
Toiminnan rahavirta	-27 533 319,74	-27 463 839,83
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Luonnonsuojelualueostot ja rakenn.	-9 336 209,88	-9 857 684,88
Käyttöomaisuuden ostot, ministeriöiden rahoitus	-3 855 771,41	-3 184 051,43
Käyttöomaisuuden ostot, EU-rahoitus	-36 440,47	-290 938,00
Käyttöomaisuuden ostot, muu rahoitus	-108 953,68	-244 049,19
Investoinnit aineellisiin ja aineett. hyödykkeisiin	-282 906,19	-146 411,99
Aineellisten ja aineett. hyödykkeiden luovutustulot	8 090,81	102 809,77
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin		
Investoinnit osakkuusyhtiöosakkeisiin		
Investointien rahavirta	-13 612 190,82	-13 620 325,72
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Valtion talousarviorahoitus muuhun toimintaan	36 112 768,63	35 749 052,54
Omistajien sijoitus luonnonsuojelualueiden hankintaan	9 336 209,88	9 857 684,88
Maksettu voitontuloutus	0,00	-230 000,00
Rahoituksen rahavirta	45 448 978,51	45 376 737,42
RAHAVAROJEN MUUTOS		
	4 303 467,95	4 292 571,87
Rahavarat 1.1	7 593 058,73	3 300 486,86
Rahavarat 31.12	11 896 526,68	7 593 058,73

6.4 Liitetiedot

6.4.1 Tuloslaskelmaa täydentävät liitetiedot

Liikevaihto toimialoittain	2006	2005
Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvä liikevaihto		
Julkisoikeudelliset suoritteet:		
metsästysluvut	2 092 065,46	1 700 492,21
kalastusluvut	184 018,33	201 110,45
muut julkisoikeudelliset suoritteet	1 401,15	497,01
Liiketaloudellisesti hinnoitellut:		
metsästysalueiden vuokraus	559 379,54	555 805,66
kalastusalueiden vuokraus	127 441,71	127 299,17
kalastusluvut	676 475,34	543 930,33
siemenmyynti	798 980,09	584 208,36
Erillislainsäädäntöön perustuvat:		
vesialuekorvaukset (kalastukseen liittyen)	154 458,86	81 409,99
Yhteensä	4 594 220,48	3 794 753,18
Ympäristöministeriön toimialaan liittyvä liikevaihto		
Julkisoikeudelliset suoritteet:		
uraluvat	84 396,04	84 466,57
luonnonsuojelusäädöksiin perustuvat päätökset ja luvat	4 040,00	1 637,68
Liiketaloudellisesti hinnoitellut:		
alueiden pitkäaikainen vuokraus ja käyttöoikeuden luovutus	371 674,89	307 307,83
majoitustoiminta ja muu tilojen vuokraus	327 850,50	255 013,55
puun myynti (ennallistamisalueilta ym.)	527 087,00	506 949,83
luonto-opastuksen ja neuvonnan tuotteet	444 245,05	427 224,56
kirjat ja luonnonsuojelun julkaisusarja	110 181,57	118 250,24
muut liiketaloudelliset suoritteet ¹⁾	407 368,87	209 711,28
Erillislainsäädäntöön perustuvat:		
valtauskorvaukset	78 004,96	107 790,97
kaivospiirimaksut	17 689,95	5 760,42
Yhteensä	2 372 538,83	2 024 112,93
Liikevaihto yhteensä	6 966 759,31	5 818 866,11

¹⁾ Sisältää vuonna 2006 kirjanpidossa erittelemättömät tulot.

Liiketoiminnan muut tuotot	2006	2005
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	555 078,20	789 725,29
Vakuutuskorvaukset	101 236,29	0,00
Avustukset	29 361,29	0,00
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	-1 696,28	-87 727,94
Muut tuotot	1 297 115,28	1 246 334,64
Muut tuotot, sisäiset	716 259,14	920 091,19
Yhteensä	2 697 353,92	2 868 423,18

Suunnitelman mukaiset poistot	2006	2005
Aineettomien oikeuksien poistot	38 807,24	42 461,43
Teiden ja muiden maarakenteiden poistot	112 734,60	112 734,60
Muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	19 251,53	14 459,88
Rakennusten ja rakennelmien poistot	1 672 823,50	1 560 949,24
Koneiden, laitteiden ja kaluston poistot	771 764,86	837 523,91
Yhteensä	2 615 381,73	2 568 129,06

Suunnitelman mukaiset poistoajat

Aineettomat oikeudet, muut pitkävaikutteiset menot	4–5 vuotta
Sora-alueet	substanssipoisto
Tiet	pääosin 25 vuotta
Kalarakenteet	pääosin 10 vuotta
Uittorakenteet	25 vuotta
Rakennukset	20–40 vuotta
Rakennelmat	4–10 vuotta
Koneet ja kalusto	4–8 vuotta

Korko- ja rahoitustuotot	2006	2005
Osinkotuotot	0,00	114,23
Korkotuotot	491 890,17	282 713,04
Yhteensä	491 890,17	282 827,27
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Korkokulut	-708,22	-96,30
Yhteensä	-708,22	-96,30
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	491 181,95	282 730,97

Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus		2006	2005
Oikeusministeriön pääluokka			
25.50.74	Avolaitostyöt	170 567,48	196 317,36
Sisäasiainministeriön pääluokka			
26.01.19	Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäverot	0,00	119 839,04
26.98.43	Maakunnan kehittämisraha	0,00	62 304,25
26.98.61	Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin	279 238,83	529 658,09
Muu rahoitus sisäministeriön pääluokasta: EAKR:n kansallinen osuus, Kainuun kehittämisraha		799 419,59	1 120 234,04
Opetusministeriön pääluokka			
29.01.62	EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus opetusministeriön osalta	118 576,38	49 974,29
Maa- ja metsätalousministeriön pääluokka			
30.20.61	Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon	0,00	41 193,00
30.40.51	Kalatalouden edistäminen	41 447,30	2 500,00
30.63.50	Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät Maa- ja metsätalousministeriöltä vuosina 2002–2005 saatu rahoitus Pohjois-Suomen männyn ja kuusen siemenkeräystä varten (ns. käpysavotta). Hankkeen valmistuttua saadut ennakot on tuloutettu ja vastaavalla määrällä on vähennetty siemenvaraston hankintamenoa.	5 328 729,26	5 861 025,29
Muu rahoitus mmm:n pääluokasta		7 690 584,58	0,00
		0,00	27 655,82
Työministeriön pääluokka			
34.05.62	EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta	72 554,19	101 911,11
34.06.51	Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet	1 310 354,78	1 434 091,09
34.06.64	Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin	2 350 858,61	1 326 226,77
Muu rahoitus työministeriön pääluokasta		54 608,94	215 738,73
Ympäristöministeriön pääluokka			
35.20.52	Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	23 412 431,72	22 433 022,33
35.20.76	Luonnonsuojelualueiden hankkiminen	1 487 287,35	1 668 873,68
35.99.62	EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus ympäristöministeriön osalta	495 722,48	278 927,86
35.99.63	EU:n ympäristörahaston osallistuminen ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeisiin	90 580,09	172 713,23
Muu rahoitus ympäristöministeriön pääluokasta		94 769,45	106 846,56
Muu rahoitus valtion talousarviosta		5 622,18	0,00
Yhteensä, ilman käpysavotan ennakoiden tuloutusta (30.50.63)		36 112 768,63	35 749 052,54
Käpysavotan ennakoiden tuloutus		7 690 584,58	0,00
Valtion talousarviosta muuhun toimintaan saatu rahoitus yhteensä		43 803 353,21	35 749 052,54

6.4.2 Tasetta täydentävät liitetiedot

Omaisuserä (milj. euroa)	Aineett. Hyödykk.	Maa- ja vesialueet	Tiet, maa- ja vesirak.	Raken- nukset ja rakennelmat	Koneet, kalusto ja muut aineell.	Keskener. hankkeet	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1	0,252	931,297	1,863	26,007	4,716	1,662	0,923	966,720
Arvonkorotus 1.1.05	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muu muutos 1.1.05	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Lisäykset	0,054	29,195		1,878	0,502	4,093		35,722
Vähennykset		2,338		0,007	0,021	2,145		4,511
Siirrot erien välillä								0,000
Hankintameno 31.12	0,306	958,154	1,863	27,878	5,197	3,610	0,923	997,930
Kert.poistot 1.1	0,109	0,000	0,686	6,461	3,045	0,000	0,000	10,301
Vähenn. ja siirt. kert.poistot				-0,005	-0,011			-0,016
Tilikauden poisto	0,058	0,000	0,113	1,633	0,773			2,577
Arvonlennukset								0,000
Kertyneet poistot 31.12	0,167	0,000	0,799	8,089	3,808	0,000	0,000	12,862
Kirjanpitoarvo 1.1	0,143	931,297	1,177	19,546	1,671	1,662	0,923	956,419
Kirjanpitoarvo 31.12	0,139	958,154	1,064	19,789	1,390	3,610	0,923	985,068
Tuotannon koneet ja laitteet								
Kirjanpitoarvo 31.12					1,390			

Osakkeet ja osuudet, kirjanpitoarvo, euroa		
	31.12.2006	31.12.2005
Tytäryhtiöosakkeet	565 111,43	565 111,43
Osakkuusyhtiöosakkeet	336 376,00	336 376,00
Muut osakkeet	21 511,23	21 511,23
	922 998,66	922 998,66

Tytäryhtiöosakkeet, euroa		
Kiinteistö Oy Järviluonnonkeskus, Rantasalmi		31.12.2006
omistus- %	66,7	565 111,43

Osakkuusyhtiöosakkeet, euroa		
Fastighets Ab Sunnan, Korppoo		31.12.2006
omistus-%	25	336 376,00

Saamiset liikelaitoksen liiketoiminnalta, euroa						
	Liiketoiminnalta		Tytäryhtiöiltä		Yhteensä	
	31.12.2006	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2005
Myyntisaamiset	57 520,53	379 274,25	69 201,03	92 334,88	126 721,56	471 609,13
Siirtosaamiset	21 025,88	397 077,87	34 203,07	3 626,34	55 228,95	400 704,21
Yhteensä sisäiset saamiset	78 546,41	776 352,12	103 404,10	95 961,22	181 950,51	872 313,34

Siirtosaamiset, euroa	31.12.2006	31.12.2005
LIFE-hankkeet, tulojäämät	546 630,33	1 065 858,71
EU:n rakennerahastohankkeet, tulojäämät	830 065,04	604 800,62
Työllisyystyöohjelmahankkeet, tulojäämät	0,00	28 226,55
Ympäristöministeriön rahoittamat hankkeet, tulojäämät	0,00	28 000,00
Muut tulojäämät	122 018,32	36 492,68
Projektisaaminen		
Muut menoennakot / ostolaskut ja muut	252,00	7 140,54
Yhteensä ulkoiset siirtosaamiset	1 498 965,69	1 770 519,10
Muut ennakot, euroa	5 000,00	850,00

Oma pääoma, euroa	31.12.2006	31.12.2005
Muu oma pääoma 1.1	957 321 280,09	939 560 961,42
Saatu hallinnansiirroilla tilikauden aikana	9 386 339,27	7 882 709,00
Luovutettu hallinnansiirroilla tilikauden aikana	0,00	-257,76
Saatu valtionperintöinä tai lahjana tilikauden aikana	6 094,00	20 182,55
Maankäyttömuutokset liiketoiminnan kanssa	7 939 367,17	0,00
Omistajan sijoitus luonnonsuojelualueiden hankintaan	9 336 209,88	9 857 684,88
Muu oma pääoma 31.12	983 989 290,41	957 321 280,09
Edellisten tilikausien voitto		
Aloittava tase 1.1	1 657 743,78	0,00
Voiton tuloutus valtiolle tilikauden aikana	0,00	-230 000,00
Poistoerosta siirretty omaan pääomaan		
Tilikauden voitto	3 332 045,13	1 887 743,78
Vapaa oma pääoma 31.12.2005	4 989 788,91	1 657 743,78
Oma pääoma yhteensä 31.12	988 979 079,32	958 979 023,87

Saadut ennakot, euroa	31.12.2006	31.12.2005
EU-rahoitteiset	456 588,10	447 542,02
Ympäristöministeriöltä	7 084 070,72	6 376 631,67
Maa- ja metsätalousministeriöltä	1 536 317,12	9 088 575,41
Muut	34 814,08	33 154,72
Yhteensä	9 111 790,02	15 945 903,82

Velat liikelaitoksen liiketoiminnalle	31.12.2006	31.12.2005
Ostovelat	200 655,72	1 228 768,78
Muut velat	40 357,77	0,00
Siirtovelat	2 642 372,98	302 931,81
Yhteensä sisäiset velat	2 883 386,47	1 531 700,59

Siirtovelat, euroa	31.12.2006	31.12.2005
Ennakonpidätys- ja sos.turvam. ja muut lakisääät. henkilöstökulut	688 370,05	647 160,46
Lomapalkkavelka sos.kuluineen	2 300 281,09	2 526 711,57
ALV-velka	23 641,10	9 959,71
Muut	112 545,52	77 406,80
Yhteensä ulkoiset siirtovelat	3 124 837,76	3 261 238,54

Muut velat, euroa	31.12.2006	31.12.2005
Maa- ja vesialueiden korjauskirjaukset (siirtymässä omaan pääomaan)	0,00	272 458,00

Valtiolle suorittamatta olevan velan määrä	31.12.2006	31.12.2005
Ennakonpidätykset	328 742,36	295 968,62
Sosiaaliturvamaksuvelka	38 257,26	33 869,07
VEL-velka	285 194,57	287 825,02
LEL- ja TAEL-velat	4 040,73	4 002,39
Työttömyysvakuutusmaksut	32 135,13	25 495,36
Yhteensä	688 370,05	647 160,46

6.4.3 Vastuositoumukset, henkilöstö ja kiinteän omaisuuden muutokset

Vastuositoumukset milj. euroa	2006	2005
Leasingvastuut		
tilikaudella maksetut	0,213	0,240
Leasingsopimuksissa on lunastusehto jäännösarvon saavuttaessa sovitun tason. Sopimukset ovat irtisanottavissa 3 kk:n irtisanomisajalla.		

Henkilöstön lukumäärä, henkilötyövuosia	2006	2005
Toimihenkilöt	587	579

Kiinteän omaisuuden muutokset, hankinnat				
saantotapa	hehtaarit	kpl-määrä	hankintahinta	hankintakulut
Hallinnansiirrot	5 744	248	9 362 713,27	
Hallinnansiirrot, rakenn.	0	5	22 950,00	
Ostot ulkopuolelta	3 023	156	7 575 359,31	1 487 287,35
Ostot ulkopuolelta, rakenn.	0	86	1 842 681,27	
Ostot Metsätaloudelta	1 241	76	2 257 562,50	
Ostot Metsät., rakenn.	0	1	10 000,00	
Vaihdot	1 361	96	2 243 536,50	
Maankäyttömuutos	6 661	151	7 686 519,17	
Muu	224	13	69 143,83	
Yhteensä	18 254	746	31 070 465,85	1 487 287,35

Kiinteän omaisuuden muutokset luovutukset							
luovutustapa	hehtaarit	kpl	luovutus, kp-arvo	luovutushinta	myyntivoitot	myyntitappiot	
Myynnit, maa- ja vesial.	5	10	8 499,11	130 649,76	123 818,04	1 667,39	
Myynnit, rakennukset	0	1	2 207,34	50 000,00	47 792,66	0,00	
Myynnit Metsätaloudelle	4	2	5 000,00	5 000,00	0,00	0,00	
Vaihdot	1 287	86	2 301 934,50	2 663 919,50	361 985,00	0,00	
Vaihdot, rakennukset	0	1	10 000,00	10 000,00			
Maankäyttömuutos	256	2	19 610,00	19 610,00			
Muu	4	7	3 053,00	3 053,00			
Yhteensä	1 556	109	2 350 303,95	2 882 232,26	533 595,70	1 667,39	

6.4.4 Julkisiin hallintotehtäviin osoitettu rahoitus valtion talousarviosta

Seuraavassa taulukossa on esitetty valtion talousarviossa Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin osoitettu rahoitus erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön osalta.

Talousarviotili	TA 2006	Siirrynyt vuodelta 2005	Käytettävissä 2006	Käyttö 2006	Palautus ministeriölle ¹⁾	Siirtyy vuodelle 2007
30.63.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (mmm)	5 830 000,00	1 397 990,83	7 227 990,83	5 328 729,26	362 944,45	1 536 317,12
35.20.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (ym)	24 038 000,00	3 303 190,23	27 341 190,23	23 390 116,72	0,00	3 951 073,51
35.20.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (ym), vuoden 2005 täydentävä sopimus	0,00	300 000,00	300 000,00	22 315,00	0,00	277 685,00
35.20.76 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (ym)	10 870 000,00	2 773 441,44	13 643 441,44	10 823 497,23	0,00	2 819 944,21
Talousarviossa osoitettu rahoitus yhteensä	40 738 000,00	7 774 622,50	48 512 622,50	39 564 658,21	362 944,45	8 585 019,84

¹⁾ Palautus ministeriölle käsittää käypäsvotran rahoituslijäämän palautuksen maa- ja metsätalousministeriölle.

Rahoituksen käyttö on eritelty seuraavassa taulukossa.

Meno- ja tuloerittelyt talousarviotileittäin		
30.63.50	Tot. 2006	Tot. 2005
Palkkausmenot	2 621 796,35	2 879 466,16
Muut kulutusmenot	3 341 189,08	3 080 682,32
Maanhankintainvestoinnit	0,00	0,00
Muut investoinnit	205 026,75	254 366,93
Tulot (pääosin siemenmyyntiä)	-839 282,92	-563 631,09
Nettokäyttö	5 328 729,26	5 650 884,32
35.20.52	Tot. 2006	Tot. 2005
Palkkausmenot	11 773 030,41	11 624 992,73
Muut kulutusmenot	10 519 348,61	10 290 617,23
Maanhankintainvestoinnit	0,00	0,00
Muut investoinnit	1 320 781,69	705 056,86
Tulot	-200 728,99	-187 644,49
Nettokäyttö	23 412 431,72	22 433 022,33
35.20.76	Tot. 2006	Tot. 2005
Palkkausmenot	99 809,23	0,00
Muut kulutusmenot	1 387 478,12	1 668 873,68
Maanhankinnan kulut yhteensä	1 487 287,35	1 668 873,68
Maanhankintainvestoinnit	9 820 345,53	10 594 627,05
Muut investoinnit	0,00	0,00
Tulot (myyntivoitot ja myyntitappiot)	-484 135,65	-736 942,17
Maanhankinnan nettomenot yhteensä	9 336 209,88	9 857 684,88
Nettokäyttö	10 823 497,23	11 526 558,56

6.4.5 Valtion talousarvion ulkopuolinen rahoitus

Tuotot rahoituslähteittäin	2006	2005
Euroopan aluekehitysrahasto	545 170,48	197 073,77
EU:n ympäristörahasto (Life)	603 684,88	933 000,93
Muu EU-rahoitus	5 027,95	0,00
Muut rahoittajat	143 231,97	116 870,71
Yhteensä	1 297 115,28	1 246 945,41

Erittely sisältää muihin tuottoihin kirjatut rahoituserät. Pääosa muista tuotoista sisältää yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoitusosuuksia.

Myös valtion talousarviosta eri ministeriöiden pääluokista saatu rahoitus sisältää pääosin erityyppisiä yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuuksia. Työministeriön pääluokasta saatujen työllisyysperusteisten määrärahojen keskeinen käyttötarkoitus on virkistys- ja retkeilyalueiden palvelurakenteiden varustelu ja ylläpito. EU:n rakennerahastohankkeiden kansalliset rahoitusosuudet kattavat suuren osan valtion talousarviosta saadusta rahoituksesta. Sisäministeriöstä saatua hanke-

rahoitusta käytettiin pääosin Kainuun alueella olevien virkistysalueiden ja luontokeskusten kunnostustöihin. Oikeusministeriön rahoituksella kunnostettiin Nuuksion kansallispuiston palvelurakenteita.

6.4.6 Kustannusvastaavuuslaskelmat

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat suoriteryhmittäin

Julkisoikeudelliset suoritteet (1000 e)	2006	2005
TUOTOT	2366	1988
KUSTANNUKSET		
– henkilöstökustannukset	538	380
– muut erilliskustannukset	934	892
– poistot ja korot	85	50
– maksullisen toiminnan muut kustannukset	308	250
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	1 865	1 572
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (–)	501	416
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	127 %	126 %

Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet (1000 e)	2006	2005
TUOTOT	4351	3636
KUSTANNUKSET		
– henkilöstökustannukset	1475	1025
– muut erilliskustannukset	1463	1513
– poistot ja korot	233	136
– maksullisen toiminnan muut kustannukset	846	674
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	4017	3348
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (–)	334	288
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	108 %	109 %

Erillislakien mukaiset maksut (1000 e)	2006	2005
TUOTOT	250	195
KUSTANNUKSET		
– henkilöstökustannukset	49	13
– muut erilliskustannukset	5	0
– poistot ja korot	8	2
– maksullisen toiminnan muut kustannukset	28	9
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	90	24
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (–)	160	171
KUSTANNUSVASTAAVUUS %	279 %	813 %

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

TUOTOT	2006	2005
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot		
– valtion talousarviosta saatu rahoitus	5 884	5 840
– EU:lta saatu rahoitus	1 154	1 130
– muu rahoitus	143	117
TUOTOT YHTEENSÄ	7 181	7 086
KUSTANNUKSET		
– henkilöstökustannukset	4 375	3 996
– yhteisrahoitteisen toiminnan muut erilliskustannukset	2 602	2 449
– poistot	584	530
– muut yhteisrahoitteisen toiminnan kustannukset	1 221	1 542
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	8 782	8 516
KUSTANNUSVASTAAVUUS	–1 601	–1 430
Kustannusvastaavuus %	82 %	83 %

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoiksi kirjattua rahoitusta on käytetty rakentamisinvestointeihin vuonna 2006 yhteensä 2,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2005 yhteensä 2,8 miljoonaa euroa.

6.4.7 Kustannuslaskennan periaatteet

Maksullinen toiminta

Maksullisen toiminnan kustannustiedot perustuvat kirjanpidon ja ajankäytön seurannan tietoihin. Julkisten hallintotehtävien maksullisten suoritteiden hinnoittelu perustuu maa- ja metsätalousministeriön sekä ympäristöministeriön antamiin maksuasetuksiin. Maksullisen toiminnan tulot koostuvat julkisoikeudellisten suoritteiden ja liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden myynnistä sekä erillislakeihin perustuvista maksuista. Erillislakeihin perustuvia maksuja ovat kaivoslakiin perustuvat valtauskorvaukset ja kaivospiirimaksut sekä kalastuslakiin perustuvat viehekalastusmaksut ja kalastuksenhoitomaksut. Valtaosa julkisoikeudellisesta ja liiketaloudellisesta maksullisesta toiminnasta liittyy erätalouden suoritteisiin.

Luontopalvelujen maksulliseen toimintaan luetaan Metsähallitus-konsernille myydyt maksulliset suoritteet. Konsernille asiakaspalvelupisteissä tuotettuja viestintäpalveluja ei sisällytetä maksulliseen toimintaan.

Maksullisen toiminnan pääomakustannuksista poistojen osuus on laskettu henkilöstökustannuksien suhteessa (10,6 % kokonaispoistoista). Korkokustannuksena on käytetty valtiokonttorin ilmoittamaa 2 %:n nimelliskorkoa keskimääräiselle sidotulle pääomalle (pl. maa- ja vesialueet).

Yhteisrahoitteinen toiminta

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannustiedot perustuvat kirjanpidon tietoihin. Valtaosa Metsähallituksen luontopalvelujen yhteisrahoitteisesta toiminnasta koostuu EU-hankkeista ja rakentamishankkeista. EU-hankkeissa keskeisiä rahoittajia ovat EU:n rakennerahastot sekä Life-rahasto. Tärkeitä rahoittajatahoja ovat TE-keskukset ja maakuntien liitot, joiden kautta luontopalveluille ohjautuu sekä valtion talousarvion rahoitusta että EU-rahoitusta.

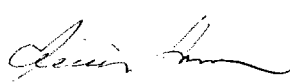
Erityisesti TE-keskuksilta saatua työllisyystyövoimarahoitusta on käytetty rakentamishankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen. Myös aktivoituja menoja vastaavat rahoitusosuudet on käsitelty tuottoina.

Yhteisrahoitteisen toiminnan pääomakustannuksiksi on laskettu kokonaispoistoista yhteisrahoitteisen toiminnan henkilöstökustannuksia vastaava osuus (22 %). Korkokustannusta ei huomioida. Muihin yhteisrahoitteisen toiminnan kustannuksiin on kohdistettu 22 % luontopalvelujen yhteistä sekä ohjausyksiköiden kuluista.

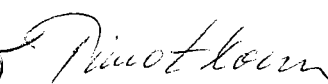
Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus osoittaa summan, jonka luontopalvelut rahoittaa omarahoituksellaan tai valtion talousarviossa julkisiin hallintotehtäviin osoitetulla rahoituksella yhteisrahoitteisten hankkeiden aiheuttamista kustannuksista.

Allekirjoitus

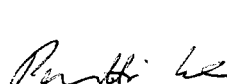
Vantaalla 26. päivänä maaliskuuta 2007

Aulikki Heinen

Jaana Korpi

Timo E. Korva

Aulis Lyhykäinen

Pentti Lähteenoja
hallituksen pj.

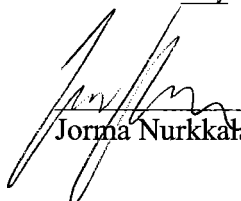

Riitta Rainio

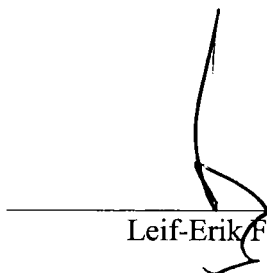

Helena Wallden

Rauno Väisänen
luontopalvelujohtaja

Edellä oleva tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla 29 päivänä maaliskuuta 2007.

Jorma Nurkkala, KHT, JHTT

Leif-Erik Forsberg, KHT, JHTT

ISSN 1235-8983
ISBN 978-952-446-550-2 (nidottu)
ISBN 978-952-446-551-9 (pdf)
www.metsa.fi